

FINE AT SCHOOL

ИЗСЛЕДВАНЕ НА РАЗЛИЧНИ АСПЕКТИ НА КОМФОРТА НА УЧЕНИЦИТЕ В УЧИЛИЩЕ

ДОКЛАД

НАЦИОНАЛНО НИВО

ДЪРЖАВА: БЪЛГАРИЯ

FAS – FINE AT SCHOOL

Project Number: 582954-EPP-1-2016-2-ES-EPPKA3-PI-POLICY

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Съдържание

1. Увод.....	4
1.1. Кратка информация за институцията/институциите включени в изследването.....	4
1.2. Кратко описание на ситуацията във вашата страна според преждевременното напускане на училище.....	4
2. Проучване с помощта на въпросници.....	13
2.1. Обща информация за проучването.....	13
2.2. Провеждане на изследването.....	14
2.3. Статистически данни.....	15
2.3.1. Група А – Ученици (на възраст над 10 години).....	15
2.3.1.1. Информация за учениците.....	15
2.3.1.2. Училището и училищната среда.....	17
2.3.1.3. Отношенията в училище.....	25
2.3.1.4. Комфортът в училище.....	31
2.3.1.5. Какво е „ученето“ за учениците?.....	35
2.3.1.6. Социални и емоционални компететности на учениците.....	44
2.3.1.7. Общи изводи.....	53
2.3.2. Група Б – Ученици на възраст 6-10 години.....	62
2.3.2.1. Данни за класа.....	62
2.3.2.2. Училището и училищната среда.....	64
2.3.2.3. Социални и емоционални компетентности на учениците.....	70
2.3.2.4. Стиллове на учене при учениците.....	78
2.3.2.5. Общи заключения.....	81
2.3.3. Група В – Учители.....	86
2.3.3.1. Лични данни.....	86
2.3.3.2. Обща информация за училището.....	88
2.3.3.3. Училището и училищната среда.....	89
2.3.3.4. Отношения с учениците.....	97
2.3.3.5. Отношения с родителите на учениците.....	100
2.3.3.6. Общи заключения.....	102

2.3.4. Група Г – Родители	104
2.3.4.1. Лични данни	104
2.3.4.2. Обща информация за училището	105
2.3.4.3. Училището и училищната среда	106
2.3.4.4. Отношения на учениците в училище	114
2.3.4.5. Лично мнение на родителите за училището	117
2.3.4.6. Стил на учене на учениците	120
2.3.4.7. Общи заключения	122
3. Общи заключения и обобщение на изследването	126

1. Увод

1.1. Кратка информация за институцията/институциите включени в изследването.

В изследването са включени следните институции:

- ИПСМО – партньор по проекта FAS, отговорен за координацията и осъществяване на изследването в България;
- Областни администрации и Регионални управления на образованието в 6 области на страната - София, Перник, Стара Загора, Пловдив, Бургас и Благоевград – предоставили подкрепа при осъществяване на изследването в начални училища и гимназии в съответната област. Две от тези области (Пловдив и Стара Загора) са сред първите с най-голям дял на преждевременно напусналите училище.
- Образователни институции – места на провеждане на изследването - 12 начални училища и 6 гимназии, разпределени по области, както следва:
 - Област София – 1 начално училище в Етрополе; 1 начално училище и 2 гимназии в София;
 - Област Перник – 1 начално училище в Радомир; 1 начално училище и 1 гимназия в Перник;
 - Област Стара Загора – 1 начално училище в Чирпан; 1 начално училище and 1 гимназия в Стара Загора;
 - Област Пловдив – 1 начално училище в Съединение; 1 начално училище в Септември; 2 начални училища и 1 гимназия в Пловдив;
 - Област Бургас – 1 начално училище в Малко Търново; 1 гимназия в Бургас;
 - Област Благоевград – 1 начално училище в Сандански.

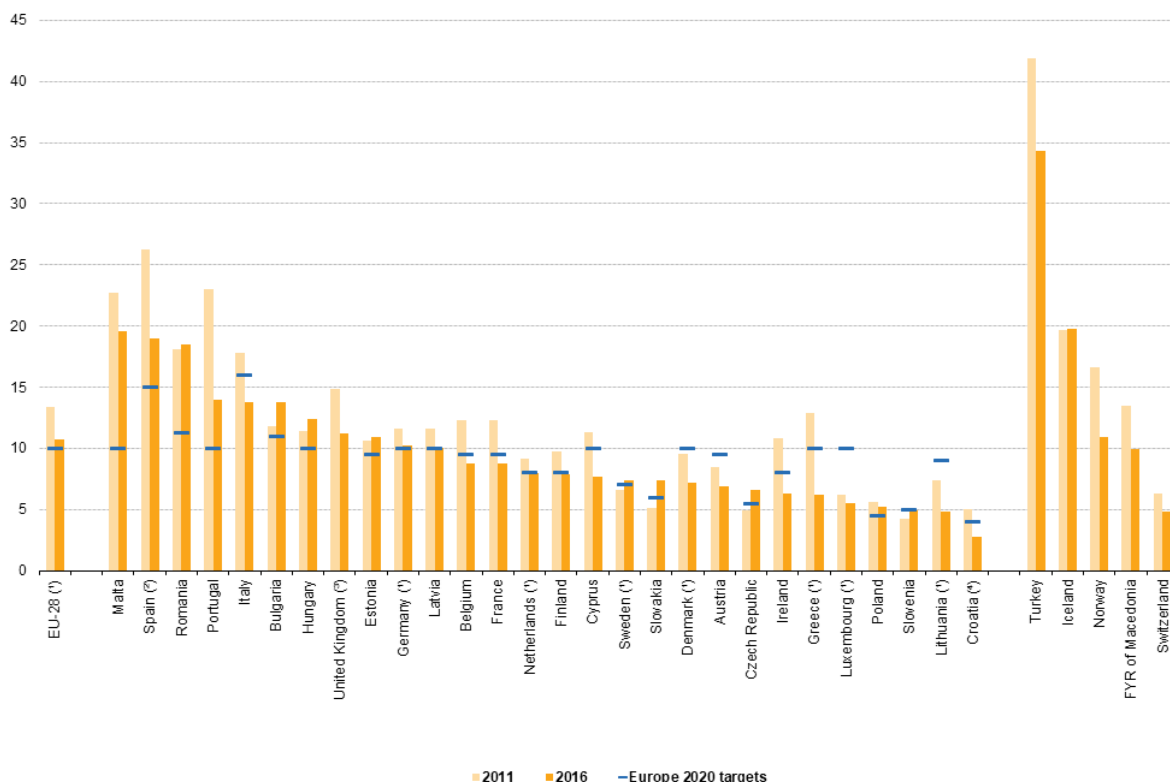
1.2. Кратко описание на ситуацията във вашата страна според преждевременното напускане на училище

В България се използва определението за преждевременно напускане на училище, прието на равнище ЕС, което е очевидно от целите, действията и показателите за измерване на напредъка, определени в основния стратегически документ за развитие на политиките в областта на ученето през целия живот - Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 г.¹ В Стратегията за намаляване на дела преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.)², изрично е посочено, че тя работи с определението за преждевременно напускане на училище, дадено в Препоръката на Съвета от 28 юни 2011 г. относно политиките за намаляване на преждевременното напускане на училище - лица, които напускат образование и обучение и остават с основно или по-ниско образование и които вече извън системата на образованието и обучението. Също така се посочва, че за целите на Стратегията "отпадал от училище" е лице, навършило 18 години, което е напуснало училище и не е регистрирано в друго, преди да завърши последния клас на средното образование.

1 Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020

2 Стратегия за намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система (2013 – 2020)

Националната цел на България е до 2020 г. да се намали делът на преждевременно напускащите образователната система (възрастова група 18-24 години) под 11%. Според Евростат, през 2016 г. този дял е бил 13,8%, а през 2017 г. - 13,2%, което не показва голям напредък. Освен това, от графиката по-долу е очевидно, че България е сред осемте държави-членки, в които между 2011 г. и 2016 г. е регистрирано увеличение на дела на преждевременно напускащите с 2,0 процентни пункта.



Note: breaks in series.

(*) For the target to be achieved, the share of early leavers from education and training should be below the target value.

(*) Europe 2020 target is defined as the school drop-out rate.

(*) No Europe 2020 target.

(*) 2016: low reliability.

Source: Eurostat (online data code: edat_lfse_14)

Фиг. 1: Преждевременно напускащи образование и обучение, 2011 г. и 2016 г. (% от населението на възраст 18-24 години)

Източник: Евростат ([edat_lfse_14](http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1))

За същия период делът на преждевременно напусналите образование и обучение е малко по-нисък сред младите мъже, отколкото сред младите жени в България с 0.2 процентни пункта разлика. Това дава основание да се заключи, че няма съществена разлика по пол.

За да се справим с преждевременното напускане на училище е важно да се определят основните причини за това явление. Националният статистически институт (НСИ) събира данни за следните причини за напускане на училище:

- Липса на желание за продължаване на ученето;
- Семейни причини;
- Заминаване за чужбина.

В публикации, в които се обсъждат причините за преждевременно напускане на училище, се посочва, че липсата на ясно определение на "семейни причини" води до трудности при анализа на събраните данни. Динамиката на преждевременното напускане на училище по причини и образователно равнище за периода 2010/2011 - 2015/2016 учебни годене е представена в Таблица 1.

Таблица 1. Причини за преждевременно напускане на училище по ниво на образование												
Причини	2010/2011 уч. г.		2011/2012 уч. г.		2012/2013 уч. г.		2013/2014 уч. г.		2014/2015 уч. г.		2015/2016 уч. г.	
	Брой	%*	Брой	% *	Брой	% *	Брой	% *	Брой	% *	Брой	% *
I – IV клас												
Липса на желание за продължаване на ученето	371	6,63	324	5,71	231	4,38	173	3,19	278	4,40	251	3,82
Семейни причини	2658	47,50	2630	46,32	2491	47,28	2289	42,25	2098	33,20	2251	34,27
Заминаване в чужбина	2237	39,97	2362	41,60	2206	41,88	2598	47,95	3386	53,58	3504	53,35
V – VIII клас												
Липса на желание за продължаване на ученето	1177	16,83	1018	15,08	839	12,85	889	13,31	1003	12,33	1089	13,38
Семейни причини	3418	48,87	3169	46,96	3188	48,82	2840	42,52	3008	36,99	2944	36,17
Заминаване в чужбина	1939	27,72	2093	31,01	2050	31,39	2343	35,08	3264	40,14	3328	40,89
ПОО след VIII клас												

Липса на желание за продължаване на ученето	28	56,00	20	52,63	-	-	25	44,64	14	31,11	11	28,95
Семейни причини	21	42,00	14	36,84	39	82,98	29	51,78	25	55,56	15	39,47
Заминаване в чужбина	-	-	-	-	-	-	-	-	4	8,89	10	26,32
IX – XIII клас												
Липса на желание за продължаване на ученето	1897	31,18	1641	27,45	1495	26,19	1424	25,49	1672	25,21	1745	27,48
Семейни причини	3026	49,74	3162	52,89	3040	53,26	2750	49,22	3148	47,47	2659	41,87
Заминаване в чужбина	876	14,40	910	15,22	965	16,91	1152	20,62	1335	20,13	1498	23,59
Професионални колежи след средно образование												
Липса на желание за продължаване на ученето	16	38,09	-	-	7	38,89	8	14,81	6	35,29	3	4,05
Семейни	17	40,48	3	42,86	11	61,11	16	29,63	5	29,41	39	52,70

причини												
Заминаване в чужбина	7	16,67	-	-	-	-	30	55,56	3	17,65	32	43,24

Източник: НСИ

* Делът на учениците, които са напуснали образованието поради определена причина, от общия брой на учениците, които са напуснали съответното ниво на образование. Сумата от процентите за всички причини за съответната учебна година не е 100%, защото за някои от учащите не е посочена конкретна причина.

За децата от I-IV клас семейните причини са водещи за периода 2010/2011 - 2012/2013 уч. г., докато през последните три години заминаването за чужбина е с най-голям дял. Необходимо е да се отбележи, че липсата на желание да се продължи обучението е с най-нисък дял за целия разглеждан период.

Положението е подобно за V-VIII клас - през първите четири учебни години преобладават семейните причини, следвани от заминаването за чужбина, докато през последните две учебни години те посочените две причини разменят местата си, а липсата на желание е с най-малък дял.

Причините за напускане на професионалните гимназии с прием след VIII клас в преобладаващата част от случаите се разпределят между липсата на желание за продължаване на ученето и семейните причини, като първата преобладава през първите две учебни години, като през следващите четири години те разменят местата си. Подобна е и ситуацията, когато става въпрос за напускане на професионалните колежи след средното образование.

Въз основа на резултати от изследвания, Стратегията за намаляване на дела преждевременно напусналите образователната система (2013 - 2020 г.), класифицира основните категории причини за преждевременно напускане на училище, както следва:

A. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи и съответно бедността и niskият жизнен стандарт поставят много деца в условия, които водят до повишен риск от напускане на училище. В резултат на финансови и икономически затруднения много деца трябва да помагат на своите семейства, което нарушава участието им в процеса на обучение.

B. Социални причини

Те са свързани с недостатъчна грижа от страна на родителите, противоречия, конфликти, напрежение и кризи в семейството, негативно въздействие на домашната среда, функционална неграмотност или ниско ниво на образование на родителите, разделени семейства, тежки наказания, дори насилие у дома, без зачитане правото на избор на децата. Като се има предвид, че приятелите силно влияят на развитието и решенията на учениците, контактите с представители на рискови групи също могат да допринесат за преждевременното напускане на училище.

C. Образователни причини

Те обхващат широк спектър от проблеми, произтичащи от индивидуални причини като трудности при ученето или свързани с недостатъци на методите на преподаване и организацията на обучението. Образователните причини са свързани и с методите за оценка на постиженията на учениците, квалификацията на учителите, качеството на учебните материали и учебници, отрицателните нагласи на участниците в образователния процес.

Високият брой отсъствия от часовете, липсата на достатъчно ефективна система за контрол, влошената дисциплина, насилието и агресията в училище, ниското ниво на постиженията са сред вътрешно училищните фактори.

Взаимоотношенията в училище, недостатъчно развитото кариерно ориентиране, ниската привлекателност на професионалното образование и обучение са сред важните образователни причини за преждевременно напускане на училище.

Потенциалът на учителите, педагогическите съветници и училищните психолози не се използва ефективно за осигуряване на психологическа и педагогическа подкрепа за превенция на преждевременното напускане на училище.

Непълното обхващане на децата в детските градини допринася за увеличаване на трудностите при адаптирането им в училище. В сборника от доклади на УНИЦЕФ "Благополучието на децата в ранна детска възраст в България" се посочва, че до 2009 г. около 26 000 деца са пропуснали най-малко една учебна година, защото родителите им не са ги изпратили в първа група в детска градина и други 20 000 деца не са постъпили и във втората група на детски градини, поради което са пропуснали 2 години предучилищно образование и 16 000 деца не са посещавали детска градина изобщо, преди въвеждането на задължително предучилищно образование.

Включването на деца от етнически малцинствени групи в предучилищното образование е значително по-ниско от средното за страната. Според данните от национално представително изследване "Равенство - път за напредък", проведено през 2011 г. делът на посещаващите детска градина сред децата на възраст 3-6 години за етническите българи е 55%, а за децата от ромското малцинство - 30,9%.

Значителна част от децата, за които българският не е техен майчин език, срещат затруднения в процеса на обучение, което води до тяхното социално изключване от училищната общност.

Д. Етнокултурни причини

Етнокултурното разнообразие в съвременната българска образователна система е представено в специфични етнически, религиозни и езикови измерения. Силните вътрешни групови норми и натиска на етнокултурните традиции сред уязвимите етнически общности и групи са предпоставки за преждевременно напускане на училище: изследванията и анализите за липса на когнитивна мотивация, ниска степен на готовност за училище, липса на мотивация на родителите за образование на децата им и т.н. показват, че нивото на записване във всички образователни степени за ромски граждани е доста по-ниско в сравнение с всички останали малцинствени групи. Според данните от преброяването през 2011 г. в групата на децата в задължителна образователна възраст (от 7 до 15 години) децата, които не посещават училище от ромски произход, са 23,2%, от турски произход - 11,9%, етнически българи - 5,6%.

Е. Институционални причини

Сред тях е недостатъчно координиран подход на различните институции и експерти на национално, регионално, местно и училищно ниво, които се занимават с проблема; недостатъчно ефективен контрол върху прилагането на политики за обхващане, задържане и реинтеграция на ученици в образователната система.

Постигането на положителни промени изисква прилагане на комплексни мерки и добра координация между институциите в различните сектори на всяко управленско ниво - национално, регионално, местно и училищно.

Ф. Причини, свързани със здравословното състояние

В контекста на политиките за развитие на приобщаващо образование продължава тенденцията за включване на деца със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рискът от отпадане е свързан с недостатъчно развития капацитет на детските градини и училищата за включване на тези деца и ученици. Тук са включени и всички фактори, свързани с материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията на приобщаващото образование.

Значителен проблем по отношение на изследването на образователните предизвикателства, пред които са изправени децата със специални образователни потребности, е липсата на точни данни за броя на тези, които посещават и не посещават училище. Според данни на НСИ от преброяването през 2011 г. броят на децата във възрастовата група 5-15 години със степен на инвалидност е 7 4061. Според Агенцията за социално подпомагане през последните десет години във възрастовата група 0-16 години в България годишната средна стойност на новорегистрираните деца с увреждания е 3,5 на всеки 1000 деца.

В изпълнение на Стратегията за намаляване на дела на лицата, преждевременно напусналите образователната система (2013-2020 г.), Министерството на образованието и науката (МОН) предприе действия за изграждане на система за ранно предупреждение и училищата бяха задължени да:

- разработят училищна стратегия за намаляване на броя на учениците с неизвинени отсъствия;
- идентифицират рисковите фактори за напускане на конкретно училище и формират екипи за подкрепа на ученици, които са изложени на риск от отпадане;
- да анализират причините за големия брой неизвинени отсъствия от часовете през предходната и текущата учебна година.

В началото на настоящата 2017/2018 учебна година МОН информира, че 206 378 деца и ученици са отпаднали или никога не са посещавали образователна институция. Отчитайки този факт, МОН заедно с други държавни институции предприе действия, в резултат на които 17 297 деца отново бяха включени в образователната система и посещават детска градина или училище.

Като се вземат предвид предоставените по-горе статистически данни, действията за борба с преждевременното напускане на училище се нуждаят от по-нататъшни системни и целенасочени действия, особено от инициативи, насочени към превенцията, които допринасят ученето да е по-привлекателно, интересно и ценно за учениците и им осигуряват ефективна подкрепа в планирането на по-нататъшно образование във връзка с бъдещата им професионална реализация.

2. Проучване с помощта на въпросници

2.1. Обща информация за проучването

Проучването е проведено сред 4 целеви групи на проекта: ученици на възраст над 10 години (Група А), ученици до 10-годишна възраст (Група Б), учители (Група В) и родители (Група Г).

УЧЕНИЦИ НА ВЪЗРАСТ НАД 10 ГОДИНИ (Група А)

22 класа (общо 563 ученици) от V до X клас (на възраст 11 – 17 г.) в начални училища и гимназии попълниха въпросника:

- V клас – 4 класа – 92 ученици
- VI клас – 4 класа – 98 ученици
- VII клас – 4 класа – 97 ученици
- VIII клас – 4 класа – 96 ученици
- IX клас – 3 класа – 87 ученици
- X клас – 3 класа – 93 ученици

От цялата група 51 % (286 ученици) са момчета и 49% (277 ученици) са момичета.

УЧЕНИЦИ НА ВЪЗРАСТ ПОД 10 ГОДИНИ (Група Б)

За 23 класа (общо 480 ученици) от I – IV клас, техните учители попълниха въпросника:

- I клас – 4 класа – 71 ученици
- II клас – 6 класа – 114 ученици
- III клас – 6 класа – 120 ученици
- IV клас – 7 класа – 175 ученици

От цялата група 54% (259 ученици) са момчета и 46% са момичета.

УЧИТЕЛИ (ГРУПА В)

214 учители попълниха въпросника, предназначен за групата. 14% (30 учители) са мъже и 86% (184 учители) - жени.

РОДИТЕЛИ (ГРУПА Г)

293 родители бяха включени в изследването. 53 (18%) от тях са мъже и 240 (82%) - жени.

Разпределението на респондентите по възрастови групи е както следва:

- 18 – 30 години – 17 (6%)
- 31 – 40 години – 190 (65%)
- 41 – 50 години – 80 (27%)
- 51 - 60 години – 3 (1%)
- 61 – 70 години - 3 (1%).

2.2. Провеждане на изследването

Изследването е проведено в съответствие с методологията, предоставена от водещия тази проектна дейност партньор. Изследването е осъществено с подкрепата на областните администрации и Регионалните управления на образованието в избраните области, за да се осигури достатъчно широко покритие на страната и да се включат области с различни характеристики - дял на преждевременно напусналите училище, наличие на малцинствени групи, икономическо развитие. ИПСМО осъществи контакт с тези институции и те препоръчаха училищата - начални и средни общообразователни училища, където въпросниците бяха приложени в определени класове. Училищата са от големи и малки градове във всяка област. ИПСМО предостави на всички училища по време на срещи или чрез електронна поща информация за проекта, целите на изследването, инструкции, свързани с попълването на въпросниците за различните целеви групи. Опитавме се и в повечето случаи успяхме да включим във всяко училище по два класа, учители, които преподаваха на тези класове и родители на учениците от избраните класове, както и други учители и родители.

За да се осигури събиране на изчерпателни и честни отговори от респондентите от всички групи, е осигурена анонимност на респондентите по следния начин:

- Учениците попълниха въпросника в присъствието на представител на ИПСМО, съответното Регионално управление на образованието или на областната администрация и върнаха попълнените въпросници в затворена обща кутия;
- Учителите на ученици на възраст 6 – 10 години, други учители от съответното училище, както и родители, попълниха въпросниците индивидуално и ги върнаха в затворен плик в обща кутия.
- Кутията на всяко училище беше взета от представител на ИПСМО, съответното Регионално управление на образованието или на областната администрация.

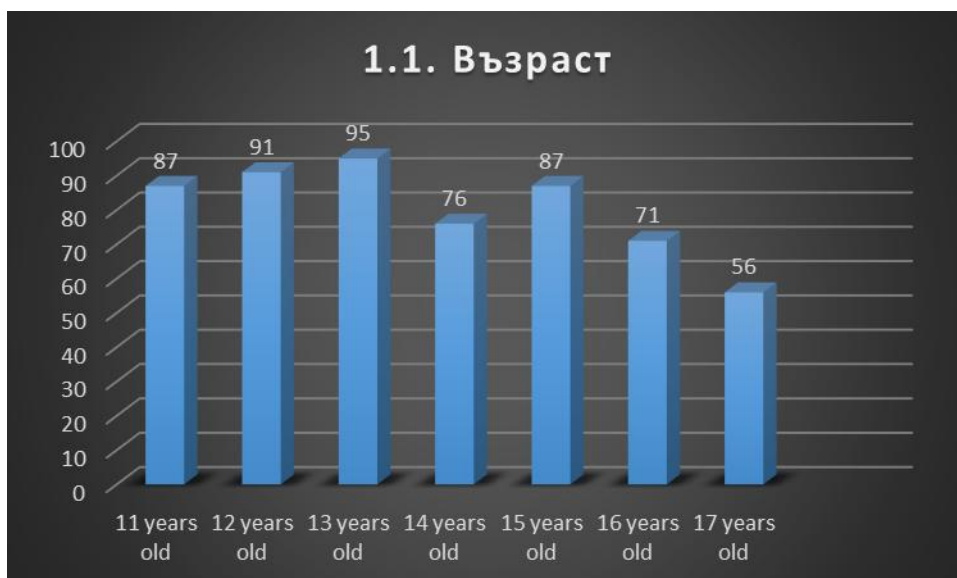
2.3. Статистически данни

2.3.1. Група А – Ученици (на възраст над 10 години)

2.3.1.1. Информация за учениците

1.1. Възраст

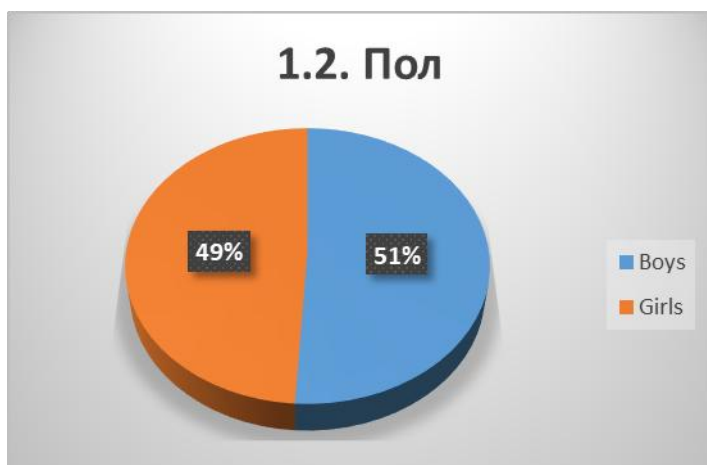
11 години – 87 ученици; 12 години – 91 ученици; 13 години – 95 ученици; 14 години - 76 ученици; 15 години - 87 ученици; 16 години - 71 ученици; 17 години - 56 ученици.



1.2. Пол

Момчета – 286 ученици (51%)

Момичета – 277 ученици (49%)



1.3. Националност

Всички ученици са с българска националност.

1.4. Какво училище посещавате понастоящем?

Начално училище – 383

Средно общообразователно училище (гимназия) - 180



2.3.1.2. Училището и училищната среда

2.1. Харесва ли ви училището Ви?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	18	3,20
По-скоро не	43	7,64
Понякога	242	42,98
По-скоро да	191	33,92
Абсолютно да	68	12,08
Не знам/Не е приложимо	1	0,18



2.2. Смятате ли, че кварталът, в който се намира училището (район, град, област), е безопасен?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	14	2,49
По-скоро не	68	12,08
Понякога	55	9,77
По-скоро да	250	44,40
Абсолютно да	159	28,24
Не знам/Не е приложимо	17	3,02

2.3. Чувствате ли се в безопасност в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
----------	------	---

Абсолютно не	19	3,37
По-скоро не	19	3,37
Понякога	72	12,79
По-скоро да	131	23,27
Абсолютно да	312	55,42
Не знам/Не е приложимо	10	1,78

2.4. Училищните сгради/помещения, в които се провеждат часовете, удобни ли са за Вас (например дали са добре отоплени, светли, ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	18	3,20
По-скоро не	39	6,93
Понякога	62	11,01
По-скоро да	281	49,91
Абсолютно да	152	27,00
Не знам/Не е приложимо	11	1,95

2.5. Вашето училище предоставя ли учебни материали (например книги, учебници, учебни пособия ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	17	3,02
По-скоро не	28	4,97
Понякога	74	13,14
По-скоро да	141	25,04
Абсолютно да	287	50,98
Не знам/Не е приложимо	16	2,84

2.6. Вашето училище предоставя ли Ви възможности да експериментирате в лаборатории или работилници?

1 коментар за "понякога" – имаме достъп до компютри.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	162	28,77
По-скоро не	174	30,91
Понякога	152	27,00
По-скоро да	41	7,28
Абсолютно да	24	4,26
Не знам/Не е приложимо	10	1,78

приложимо		
-----------	--	--

2.7. Вашето училище предоставя ли на учениците пространство за извънкласни дейности (например театър, музика, различни представления ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	40	7,10
По-скоро не	58	10,30
Понякога	175	30,08
По-скоро да	151	26,82
Абсолютно да	128	22,74
Не знам/Не е приложимо	11	1,95

2.8. Вашето училище организира ли извънкласни събития (например спортни дейности, дискуссионни клубове, мероприятия...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	36	6,39
Понякога	55	9,77
По-скоро да	104	18,47
Абсолютно да	363	64,48
Не знам/Не е приложимо	5	0,89

2.9. Ако отговорът е „да“, обичате ли да участвате в извънкласни събития, организирани в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	18	3,20
По-скоро не	77	13,68
Понякога	127	22,56
По-скоро да	136	24,16
Абсолютно да	199	35,35
Не знам/Не е приложимо	6	1,05

2.10. Отнасят ли се прекалено строго с учениците във Вашето училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	117	20,78

По-скоро не	117	20,78
Понякога	188	33,39
По-скоро да	92	16,34
Абсолютно да	49	8,71
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.11. Чувствате ли се част от Вашето училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	46	8,17
По-скоро не	23	4,08
Понякога	194	34,46
По-скоро да	183	32,50
Абсолютно да	112	19,89
Не знам/Не е приложимо	5	0,89

2.12. Често ли мислите, че ходенето в училище е интересно?

Допълнителни коментари: не

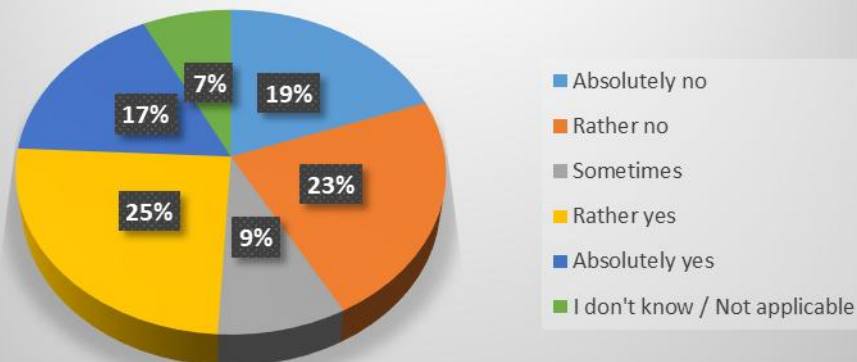
Отговори	Брой	%
Абсолютно не	78	13,85
По-скоро не	102	18,12
Понякога	202	35,88
По-скоро да	96	17,05
Абсолютно да	77	13,67
Не знам/Не е приложимо	8	1,42

2.13. В училището Ви има ли ученици, принадлежащи към друга култура, различна от Вашата (например поради произход, религия.....)?

1 коментар за „по-скоро не“: Но мои приятели са такива.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	109	19,35
По-скоро не	127	22,58
Понякога	50	8,87
По-скоро да	140	25,00
Абсолютно да	95	16,93
Не знам/Не е приложимо	41	7,26

2.13. В училището Ви има ли ученици, принадлежащи към друга култура, различна от Вашата (например поради произход, религия.....)?



2.14. Смятате ли, че това е положителна ситуация?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	64	11,29
По-скоро не	36	6,45
Понякога	118	20,97
По-скоро да	123	21,77
Абсолютно да	95	16,94
Не знам/Не е приложимо	127	22,58

2.15. Смятате ли, че Вашето училище помага на учениците, които са в риск да отпаднат от училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	55	9,77
По-скоро не	77	13,68
Понякога	89	15,81
По-скоро да	170	30,19
Абсолютно да	73	12,97
Не знам/Не е приложимо	99	17,58

2.16. Смятате ли, че Вашето училище помага на учениците, които са в риск да повторят класа?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%

Абсолютно не	27	4,80
По-скоро не	45	7,99
Понякога	64	11,37
По-скоро да	197	34,99
Абсолютно да	131	23,27
Не знам/Не е приложимо	99	17,58

2.17. Смятате ли, че Вашето училище помага на ученици, които имат ниски оценки, често не си пишат домашните, срещат трудности в ученето ...?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,79
По-скоро не	68	12,08
Понякога	89	15,81
По-скоро да	176	31,26
Абсолютно да	145	25,75
Не знам/Не е приложимо	58	10,30

2.18. Смятате ли, че Вашето училище помага на ученици, които показват рисково поведение като употреба на алкохол, наркотици, пушене...?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	116	20,61
По-скоро не	64	11,37
Понякога	41	7,28
По-скоро да	187	33,21
Абсолютно да	82	14,56
Не знам/Не е приложимо	73	12,97

2.19. Момчетата или момичетата, принадлежащи към малцинство (етнически, религиозни, ...), подложени ли са на дискриминация или осмиване във Вашето училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	104	18,47
По-скоро не	125	22,21
Понякога	159	28,24
По-скоро да	55	9,77
Абсолютно да	54	9,59

Не знам/Не е приложимо	66	11,72
------------------------	----	-------

2.20. Смятате ли, че училището Ви помага (или би помогнало) на учениците, които са дискриминирани или осмивани, защото принадлежат към малцинство (етнически, религиозни, ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	41	7,28
По-скоро не	41	7,28
Понякога	82	14,56
По-скоро да	183	32,51
Абсолютно да	114	20,25
Не знам/Не е приложимо	102	18,12

2.21. Има ли в училището Ви случаи на агресия, насилие и тормоз (например побои)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,80
По-скоро не	71	12,61
Понякога	131	23,27
По-скоро да	108	19,18
Абсолютно да	199	35,34
Не знам/Не е приложимо	27	4,80

2.22. Смятате ли, че Вашето училище помага (или би помогнало) на учениците, които страдат от агресия / насилие и тормоз?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,45
По-скоро не	41	7,26
Понякога	82	14,52
По-скоро да	114	20,16
Абсолютно да	249	44,35
Не знам/Не е приложимо	41	7,26

2.23. Смятате ли, че училището Ви е място, където може да получите помощ, ако имате нужда от нея?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	42	7,46
По-скоро не	29	5,15
Понякога	69	12,26
По-скоро да	185	32,86
Абсолютно да	197	34,99
Не знам/Не е приложимо	41	7,28



2.24. Родителите на учениците участват ли в дейностите на Вашето училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	50	8,88
По-скоро не	64	11,37
Понякога	159	28,24
По-скоро да	100	17,76
Абсолютно да	132	23,44
Не знам/Не е приложимо	58	10,31

2.25. Във Вашето училище отделя ли се внимание на теми като интеграция / толерантност и уважение към всички?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	14	2,48
По-скоро не	32	5,68

Понякога	86	15,28
По-скоро да	145	25,75
Абсолютно да	245	43,52
Не знам/Не е приложимо	41	7,29

2.3.1.3. Отношенията в училище

3.1. Имате ли добри контакти с директора на училището си?

Допълнителни коментари: общо 5 – 2 за „по-скоро не“ и 3 за „не знам“, в които се уточнява, че респондентът няма контакти с директора.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	41	7,28
По-скоро не	55	9,77
Понякога	162	28,77
По-скоро да	142	25,22
Абсолютно да	111	19,72
Не знам/Не е приложимо	52	9,24

3.2. Имате ли добри контакти с администрацията и персонала по сигурността / обслужването в училището?

Допълнителни коментари: не

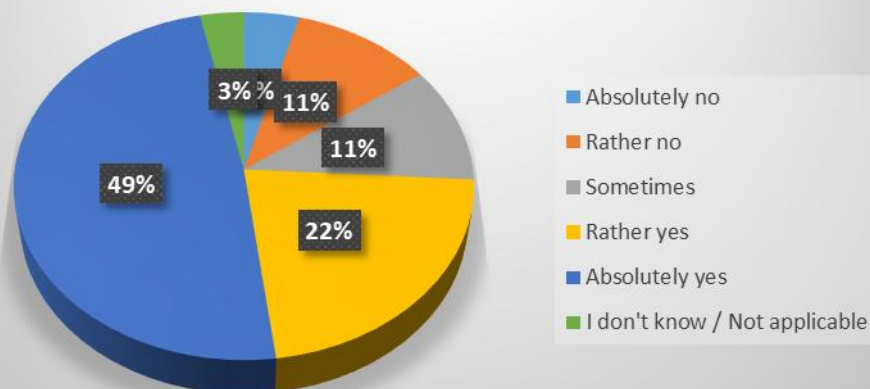
Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,39
По-скоро не	68	12,10
Понякога	169	30,02
По-скоро да	182	32,33
Абсолютно да	75	13,32
Не знам/Не е приложимо	33	5,86

3.3. Имате ли добър контакт с Вашия класен ръководител?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	24	4,27
По-скоро не	61	10,84
Понякога	61	10,84
По-скоро да	124	22,02
Абсолютно да	274	48,67
Не знам/Не е приложимо	19	3,37

3.3. Имате ли добър контакт с Вашия класен ръководител?



3.4. Имате ли добър контакт с учителите си?

Допълнителни коментари: 2 – за „по-скоро не“ – с повечето от учителите/с всички учители

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	18	3,19
По-скоро не	27	4,80
Понякога	117	20,78
По-скоро да	241	42,81
Абсолютно да	140	24,87
Не знам/Не е приложимо	20	3,55

3.5. Смятате ли, че учителите Ви се отнасят с Вас справедливо?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,40
По-скоро не	50	8,88
Понякога	168	29,84
По-скоро да	201	35,70
Абсолютно да	108	19,18
Не знам/Не е приложимо	-	-

3.6. Учителите насърчават ли Ви да изразявате собственото си мнение по различни въпроси?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	41	7,28
По-скоро не	54	9,59
Понякога	136	24,17

По-скоро да	149	26,46
Абсолютно да	126	22,38
Не знам/Не е приложимо	57	10,12

3.7. Можете ли да разчитате на допълнителна помощ от учителя, когато имате нужда от нея?

Допълнителни коментари: 3 за „по-скоро да“, в които се обяснява, че това се отнася само за няколко учители.

Тези, които не знаят, са предимно от групата – 11-14 години.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	23	4,08
По-скоро не	18	3,20
Понякога	143	25,40
По-скоро да	232	41,21
Абсолютно да	129	22,91
Не знам/Не е приложимо	18	3,20

3.8. Разбирате ли се с другите ученици?

Допълнителни коментари: 4 за „Абсолютно да“ обясняват, че зависи за кои ученици се отнася или че се отнася само за някои от другите ученици.

Само по-малките ученици (11- 14 години) са посочили „Не знам“.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	44	7,82
Понякога	89	15,81
По-скоро да	140	24,87
Абсолютно да	271	48,13
Не знам/Не е приложимо	19	3,37

3.9. Обичат ли учениците от Вашия клас да бъдат заедно?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	16	2,84
По-скоро не	42	7,46
Понякога	158	28,06
По-скоро да	165	29,31
Абсолютно да	152	27,00
Не знам/Не е приложимо	30	5,33

приложимо		
-----------	--	--

3.10. Съучениците Ви държат ли се приятелски с Вас, готови ли са да Ви помогнат?

Допълнителни коментари: 10 от по-малките ученици за „по-скоро да“ и „абсолютно да“ обясняват, че това се отнася за 2-3 ученика, много малко или само за някои. Само по-малки ученици са посочили „абсолютно не“ и „не зная“.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,80
По-скоро не	37	6,57
Понякога	168	29,84
По-скоро да	176	31,26
Абсолютно да	129	22,91
Не знам/Не е приложимо	26	4,62



3.11. Съучениците приемат ли Ви такъв/а какъвто/ каквато сте?

Допълнителни коментари: 3 за „абсолютно да“ – само няколко.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	33	5,86
По-скоро не	37	6,57
Понякога	73	12,97
По-скоро да	216	38,36
Абсолютно да	181	32,16
Не знам/Не е приложимо	23	4,08

3.12. Родителите Ви готови ли са да Ви помогнат, ако имате проблеми в училище?

Допълнителни коментари: 1 за „по-скоро да“ - те казват, че аз трябва сам да решавам проблемите; 1 за „по-скоро не“ – те ми вземат телефона

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,80
По-скоро не	27	4,80
Понякога	36	6,40
По-скоро да	41	7,28
Абсолютно да	400	71,04
Не знам/Не е приложимо	32	5,68

3.13. Родителите Ви с желание ли ходят в училище, за да разговарят с учителите?

Допълнителни коментари: 1 за „по-скоро да“ – ако е нещо по-различно от това, да се оплакват от мен.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	23	4,08
По-скоро не	68	12,08
Понякога	127	22,56
По-скоро да	127	22,56
Абсолютно да	186	33,04
Не знам/Не е приложимо	32	5,68

3.14. Родителите насърчават ли Ви да се учите добре?

Допълнителни коментари: 1 за „понякога“ – зависи от техните планове за моето бъдеще.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	23	4,08
По-скоро не	18	3,20
Понякога	36	6,40
По-скоро да	45	7,99
Абсолютно да	409	72,65
Не знам/Не е приложимо	32	5,68

2.3.1.4. Комфортът в училище

4.1. Чувствали ли сте се някога неприятно в училище поради етническия или културния си произход?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	290	51,51
По-скоро не	82	14,56
Понякога	55	9,77
По-скоро да	36	6,40
Абсолютно да	32	5,68
Не знам/Не е приложимо	68	12,08



4.2. Чувствали ли сте се неприятно в училище поради цвета на Вашата кожа?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	375	66,61
По-скоро не	32	5,68
Понякога	47	8,35
По-скоро да	14	2,49
Абсолютно да	27	4,79
Не знам/Не е приложимо	68	12,08

4.3. Чувствали ли сте се неприятно в училище поради Вашия акцент или Вашия език (начина, по който говорите)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	325	57,72
По-скоро не	23	4,08
Понякога	92	16,34
По-скоро да	53	9,41
Абсолютно да	17	3,02
Не знам/Не е приложимо	53	9,41

4.4. Чувствали ли сте се неприятно в училище поради Вашата сексуална ориентация?

Допълнителни коментари: 23 от по-големите ученици (15-17 години), 10 момчета и 13 момичета за „абсолютно не“ – защо трябва, аз харесвам момичета/момчета.

„Не знам“ – всички са на възраст 11-14 години.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	435	77,26
По-скоро не	50	8,88
Понякога	23	4,08
По-скоро да	18	3,20
Абсолютно да	14	2,50
Не знам/Не е приложимо	23	4,08

4.5. Чувствали ли сте се неприятно в училище поради физическите Ви характеристики (например, че сте пълен/пълна, слаб/а, висок/а, нисък/ниска, цвят на косата)?

Допълнителни коментари: за „по-скоро да“ – 1 до скоро; 3 защото съм слаб/а.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	288	51,15
По-скоро не	28	4,97
Понякога	102	18,13
По-скоро да	36	6,39
Абсолютно да	41	7,28
Не знам/Не е приложимо	68	12,08

4.6. Чувствали ли сте се неприятно в училище поради Ваше увреждане или разстройство (например факт, че сте късоглед/а, глух/а, с двигателни нарушения, с нарушения на вниманието, хиперактивен/ хиперактивна...)?

Допълнителни коментари: 2 - „Нямам такъв проблем“.

Неотговорили: 2

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	284	50,62

По-скоро не	34	6,06
Понякога	115	20,50
По-скоро да	28	4,99
Абсолютно да	28	4,99
Не знам/Не е приложимо	72	12,84

4.7. Чувствали ли сте се неприятно в училище поради начина, по който учите (например, другите ученици Ви казват, че сте прекалено бавни в ученето, други, че учите наизуст, че Ви наричат зубър ...)?

Допълнителни коментари: 1 за „по-скоро да“- всички ми казват, че съм много бавен, дори използват много обидни думи.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	286	50,80
По-скоро не	100	17,76
Понякога	108	19,18
По-скоро да	24	4,26
Абсолютно да	45	8,0
Не знам/Не е приложимо	-	-

4.8. Почувствали ли сте се неприятно в училище поради финансовото състояние на Вашето семейство (например: бедност, богатство)?

Допълнителни коментари: 1 за „не знам“- нашето семейство не е нито богато, нито бедно.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	344	61,10
По-скоро не	46	8,17
Понякога	52	9,24
По-скоро да	35	6,22
Абсолютно да	41	7,28
Не знам/Не е приложимо	45	7,99

4.9. Чувствали ли сте се неудобно в училище поради други причини (които не са изброени по-горе)? Ако "да", моля, посочете ги.

Повечето ученици не са отговорили. 36 са написали "Не". 27 са посочили, че нямат причини да се чувстват неудобно. Неотговорили: 486.

Отговорите на учениците са:

- Да, но не искам да споделя(2);
- Да, защото съучениците ми са доста деструктивни (2);
- Да, твърде много домашни (2);
- Да, защото учителите са лоши (4);
- Да, защото повечето от другите деца не ме разбират;

- Да, защото другите ученици са агресивни и се подиграват без причина;
- Да, защото често ми се подиграват;
- Да, поради моя прякор, не ми харесва, но всички го използват.

2.3.1.5. Какво е „ученето“ за учениците?

5.1. Ученето важно ли е за Вас?

Допълнителни коментари: 1 за „по-скоро да“ – зависи за какво

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,80
По-скоро не	29	5,15
Понякога	94	16,70
По-скоро да	181	32,15
Абсолютно да	214	38,01
Не знам/Не е приложимо	18	3,19



5.2. Ученето важно ли е за Вашите приятели / съученици?

Допълнителни коментари: 1 за „абсолютно не“ – за никого.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	32	5,68
По-скоро не	77	13,68
Понякога	141	25,04
По-скоро да	202	35,88
Абсолютно да	79	14,04
Не знам/Не е приложимо	32	5,68

5.3. Самомобилизирате ли се да учите?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%

Абсолютно не	46	8,17
По-скоро не	52	9,24
Понякога	202	35,87
По-скоро да	142	25,22
Абсолютно да	102	18,12
Не знам/Не е приложимо	19	3,38

5.4. Полагате ли усилия, за да разберете темите, дискутирани в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	38	6,75
По-скоро не	41	7,28
Понякога	148	26,29
По-скоро да	193	34,28
Абсолютно да	103	18,29
Не знам/Не е приложимо	40	7,11

5.5. Отделяте ли време за задълбочаване по някоя от темите?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	32	5,68
По-скоро не	57	10,14
Понякога	246	43,69
По-скоро да	108	19,18
Абсолютно да	84	14,92
Не знам/Не е приложимо	36	6,39

5.6. Родителите Ви очакват ли твърде много от Вас в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	125	22,20
По-скоро не	195	34,64
Понякога	119	21,14
По-скоро да	75	13,32
Абсолютно да	45	7,99
Не знам/Не е приложимо	4	0,71

5.7. Учителите Ви очакват ли твърде много от Вас в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	70	12,43
По-скоро не	251	44,58
Понякога	133	23,63
По-скоро да	86	15,28
Абсолютно да	23	4,08
Не знам/Не е приложимо	-	-

5.8. Според Вас, ученето на нови неща приятно предизвикателство ли е?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	32	5,68
По-скоро не	48	8,52
Понякога	174	30,91
По-скоро да	222	39,44
Абсолютно да	87	15,45
Не знам/Не е приложимо	-	-

5.9. По Ваше мнение, отпадането от училище има ли отрицателни последици?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	46	8,17
По-скоро не	36	6,39
Понякога	91	16,16
По-скоро да	224	39,79
Абсолютно да	89	15,81
Не знам/Не е приложимо	77	13,68

5.10. От какво зависят Вашите резултати от обучението?

Липса на отговор: 4

Отговорили: 559

Отговори	Брой ученици	%
Моите усилия	440	78,69
Моите способности	220	39,34

Времето, което отделям за учене	298	53,28
Помощта на родителите	139	20,49
Атмосферата в класната стая	82	14,75
Помощта на съучениците	37	6,56
Мнението на учителите за мен	7	1,25
Работата на учителите	201	36,06
Допълнителни частни уроци	128	5,74
Късмет	35	6,56
Други: 6 отговора <ul style="list-style-type: none"> - самомотивация (2) - никой - опитвам се сам да се справям с ученето - Интернет (2) 		

5.11. Когато се сблъскате с трудности при ученето, кой от изброените по-долу хора може да Ви помогне?

Неотговорили: 4

Отговорили: 559

Отговори	Брой ученици	%
Моят баща	140	25,00
Моята майка	307	55,00
Брат или сестра (брата, сестри)	61	10,83
Учители	233	41,76
Съученици или приятели	130	23,33

Други хора: (13)		
Моята баба	6	
Моят дядо	1	
Частни уроци	2	
Цялото семейство	2	
Братовчеди	1	
Моята леля	1	
Никой	77	13,7

5.12. Определете стила си на учене (1 – най-ниско, 5 – най-високо)

5.12.1. Уча наизуст, защото не разбирам всичко

1	2	3	4	5	Не знам
73 (13%)	68 (12%)	135 (24%)	163 (29%)	56 (10%)	68 (12%)

5.12.2. Уча с разбиране

1	2	3	4	5	Не знам
28 (5%)	56 (10%)	174 (31%)	158 (28%)	129 (23%)	28 (5%)

5.12.3. Не уча изобщо, защото запомням всичко от учебните часове

1	2	3	4	5	Не знам
213 (38%)	104 (18%)	138 (24%)	36 (6%)	45 (9%)	27 (5%)

5.12.4. Уча се чрез проби и грешки

1	2	3	4	5	Не знам
62 (11%)	55 (10%)	150 (27%)	127 (23%)	141 (25%)	9 (4%)

5.12.5. Уча се чрез решаване на проблеми

1	2	3	4	5	Не знам
145 (26%)	68 (12%)	145 (26%)	77 (14%)	86 (15%)	41 (7%)

5.12.6. Уча чрез подражание

1	2	3	4	5	Не знам
168 (30%)	149 (26%)	118 (21%)	36 (6%)	79 (14%)	27 (5%)

5.12.7. Предпочитам други занимания пред ученето

1	2	3	4	5	Не знам
73 (13%)	68 (12%)	107 (19%)	101 (18%)	197 (35%)	17 (3%)

Коментари по този въпрос:

Харесват ми дискусиите - уча интензивно, докато дискутирам.

Предпочитам да уча онлайн и с образователни игри.

5.13. Какви жизнено умения притежавате? (1 – най-ниско, 5 – най-високо)

5.13.1. Вземане на решения и решаване на проблеми

1	2	3	4	5	Не знам
51 (9%)	17 (3%)	124 (22%)	163 (29%)	135 (24%)	73 (13%)

5.13.2. Творческо и критично мислене

1	2	3	4	5	Не знам
28 (5%)	84 (15%)	163 (29%)	129 (23%)	118 (21%)	41 (7%)

5.13.3. Ефективна комуникация и поддържане на добри междуличностни взаимоотношения

1	2	3	4	5	Не знам
11 (2%)	62 (11%)	180 (32%)	118 (21%)	146 (26%)	46 (8%)

5.13.4. Самопознание и съпричастност

1	2	3	4	5	Не знам
32 (5%)	91 (16%)	141 (25%)	100 (18%)	136 (24%)	63 (11%)

5.13.5. Справяне с емоциите и управление на стреса

1	2	3	4	5	Не знам
36 (6%)	100 (18%)	124 (22%)	109 (19%)	136 (24%)	58 (10%)

Коментари по този въпрос:

Трябва да има уроци по тези или специални теми, управлението на емоциите е много важно.

5.14. Какво бихте искали да правите, когато пораснете?

131 (23%) ученици не са отговорили на този въпрос.

118 (21%) ученици са написали, че не знаят/все още не са решили какво ще правят в бъдеще.

314 (56%) ученици са отговорили на въпроса.

Дадените отговори могат да се обобщят както следва:

1. Съдържащи обща представа за собственото бъдеще (общо 264 ученици):

- Да започна работа след като завърша училище – 72 (23%)
- Да правя пари - 56 (18%)
- Да продължа да уча – 44 (14%)
- Да помагам на хората – 31 (10%)
- Да имам добра работа – 26 (8%)
- Да уча испански и да замина за Испания – 10 (3%)
- Да започна собствен бизнес - 7
- Да уча в университет - 5
- Да правя нещо, което харесвам и което ми носи печалба – 2
- Да не живея в ограничения
- Да имам семейство и да правя каквото ми харесва
- Да постигна много
- Да помагам на роднините ми, колкото мога
- Да имам добре платена работа
- Искам да работя прилична работа, с която да издържам семейството ми
- Искам да продължа да уча и да си намеря добре платена работа
- Да бъда свободен от училище, родители и уроци
- Да сбъдна всички мои мечти
- Да се грижа за животни
- Да се занимавам с коли и камиони

2. Посочващи различни професии (общо 50 ученика):

- Лекар – 5
- Футболист – 6
- Фризьор - 2
- Адвокат - 3
- ИТ специалист - 2
- Компютърен програмист - 2
- Ветеринар – 2
- Спортист - 2
- Учител – 2
- Готвач - 2
- Козметик - 2
- Баскетболист
- Волейболист
- Певец
- Моден дизайнер
- Хореограф или народни танци
- Автомеханик
- Полицай

- Танцьор
- Пекар
- Изследовател
- Конструктор
- Учител по английски
- Актриса
- Копач на биткоини
- Химик
- Моторист
- Танцьор народни танци
- Моден дизайнер
- Интериорен дизайнер
- Дърводелец

5.15. Вашите силни страни (Вашите умения)

Учениците, които са отговорили на предишния въпрос, са отговорили и на този също - 314 (56%) ученика.

Част от тях са посочили, че не знаят кои са силните им страни – 58 (1 от тях на предишния въпрос е отговорил, че иска да прави пари), други са споделили, че те нямат силни страни – 41 и 1 –написал “Аз съм силен във всичко”.

Отговори за индивидуалните силни страни са дали 214 ученика.

В повечето от случаите тези, които са посочили професии, са написали и свързаните с тях умения.

Дадените отговори могат да бъдат обобщени както следва:

1. Умения в определена област

Следните умения са изброени, като се започва с “Аз съм добър в”:

А) Учебни предмети (112 ученика)

- Математика - 10
- Английски език – 40
- История - 21
- Биология - 3
- Български език - 2
- Информатика- 11
- География - 3
- Химия - 4
- Английски език - 18

В) Спорт и спортни дисциплини (23 ученика)

- Спортове – 7
- Играта на волейбол - 3
- Играта на баскетбол - 4
- Играта на футбол – 5
- Бягане

- Колоездене
- Карате
- Каране на кънки

С) Други области (40 ученика)

- Пеене – 8
- Рисуване – 8
- Танци, народни танци - 7
- Компютри - 7
- Гейминг - 3
- Грижа за животни
- Изпълнение на музика
- Писане и разбиране на поезията
- Шах
- Четене – Обичам да чета различни книги
- Плетене на гривни
- Ремонт на коли – Помагам на баща ми да поправя коли

2. Умения, свързани с междуличностните отношения (21 ученика)

- Аз съм добър слушател
- Общувам добре с хората, разбирам ги и ги слушам, не показвам агресия
- Поддържам добри отношения с другите - 12
- Аз съм емпатичен човек - 3
- Разбирам другите хора - 3
- Добър съм в помагането на други хора

3. Лични качества (18 ученици)

- Упорит - 4
- Добра интуиция
- Бързо мислене, добро мислене под натиск
- Творческо мислене - 2
- Аналитично мислене
- Добра памет
- Търпелив
- Приспособим
- Умен
- Бърз
- Организиран
- Амбициозен
- Трудно раздразним
- Разрешаване на проблеми

5.16. Има ли нещо друго, свързано с Вашето училище, което бихте искали да посочите или да ни кажете?

397 ученици не са отговорили.

160 ученици са отговорили “Не”.

Предоставените отговори (общо 6) са, както следва:

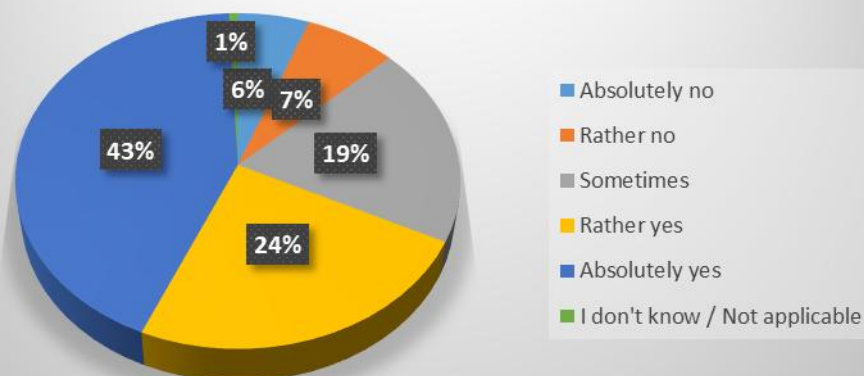
- Училището понякога е добро; някои учители са добри - 2;
- Не ми харесва училището (на 13 години е и посочва, ученето че е абсолютно важно за него);
- Нашето училище е много добро. Отивам в училище с желание. Най-доброто на училището са учителите. Те обясняват добре. Те винаги ще ви помогнат, ако искате. Готов съм да отида в училище, за да науча нещо и знам, че с учители като нашите, аз ще мога да разбера всичко и ще бъде интересно.

2.3.1.6. Социални и емоционални компететности на учениците

6.1. Щастлив/а съм да бъда в група с връстници.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	32	5,68
По-скоро не	41	7,28
Понякога	109	19,36
По-скоро да	136	24,16
Абсолютно да	241	42,81
Не знам/Не е приложимо	4	0,71

6.1. Щастлив/а съм да бъда в група с връстници.



6.2. Харесва ми да ръководя група от връстници (в класната стая). Харесва ми да бъда лидер.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	86	15,28
По-скоро не	104	18,47
Понякога	118	20,96
По-скоро да	82	14,56
Абсолютно да	154	27,35
Не знам/Не е приложимо	19	3,38

6.3. Интересува ме какво правят моите съученици, сътруднича си с тях.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,80
По-скоро не	59	10,48
Понякога	204	36,23
По-скоро да	159	28,24
Абсолютно да	100	17,76
Не знам/Не е приложимо	14	2,49

6.4. Активен/ активна съм по време на урок.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	30	5,33
По-скоро не	91	16,16

Понякога	245	43,52
По-скоро да	113	20,07
Абсолютно да	68	12,08
Не знам/Не е приложимо	16	2,84

6.5. Активно участвам в игри с моите връстници.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	7	1,24
По-скоро не	73	12,97
Понякога	123	21,85
По-скоро да	168	29,84
Абсолютно да	182	32,33
Не знам/Не е приложимо	10	1,77

6.6. Харесва ми да работя и сътруднича в групи.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	23	4,08
По-скоро не	50	8,88
Понякога	163	28,95
По-скоро да	154	27,35
Абсолютно да	154	27,35
Не знам/Не е приложимо	19	3,38

6.7. Отворен/а съм към контакти с възрастните.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	23	4,08
По-скоро не	63	11,19
Понякога	109	19,36
По-скоро да	218	38,72
Абсолютно да	123	21,85
Не знам/Не е приложимо	27	4,80

6.8. Уважавам принципите и правилата в групата и се опитвам да действам според тях.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,80
По-скоро не	36	6,39
Понякога	123	21,85
По-скоро да	186	33,04
Абсолютно да	177	31,44
Не знам/Не е приложимо	14	2,48

6.9. Лесно осъществявам контакти с моите връстници.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	35	6,22
По-скоро не	25	4,44
Понякога	100	17,76
По-скоро да	159	28,24
Абсолютно да	222	39,43
Не знам/Не е приложимо	22	3,91

6.10. Подканвам и окуражавам съучениците си да говорят и играят.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	45	7,99
По-скоро не	50	8,88
Понякога	150	26,64
По-скоро да	159	28,24
Абсолютно да	141	25,04
Не знам/Не е приложимо	18	3,20

6.11. Помагам на съучениците си, опитвам се да ги развеселя, когато е необходимо.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	23	4,08
По-скоро не	32	5,68
Понякога	118	20,96
По-скоро да	132	23,44
Абсолютно да	245	43,52
Не знам/Не е приложимо	13	2,31

6.12. Наясно съм с правата си.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,39
По-скоро не	27	4,80
Понякога	79	14,03
По-скоро да	215	38,19
Абсолютно да	165	29,31
Не знам/Не е приложимо	41	7,28

6.13. Уважавам правата и свободите на другите.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	4,79
По-скоро не	27	4,79
Понякога	50	8,88
По-скоро да	168	29,84
Абсолютно да	257	45,64
Не знам/Не е приложимо	34	6,05

6.14. Споделям с другите важни неща за себе си.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	54	9,59
По-скоро не	73	12,97
Понякога	218	38,72
По-скоро да	91	16,16
Абсолютно да	123	21,85
Не знам/Не е приложимо	4	0,71

6.15. Обикновено имам добро настроение и лесно мога да го покажа.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	18	3,20
По-скоро не	41	7,28
Понякога	176	31,26
По-скоро да	155	27,53
Абсолютно да	155	27,53
Не знам/Не е приложимо	18	3,20

6.16. Мога да разбера чувствата на другите.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,39
По-скоро не	41	7,28
Понякога	159	28,24
По-скоро да	186	33,03
Абсолютно да	132	23,44
Не знам/Не е приложимо	9	1,62



6.17. Трудно ми е да обясна на моите приятели как се чувствам.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	95	16,87
По-скоро не	114	20,25
Понякога	172	30,55
По-скоро да	73	12,97
Абсолютно да	95	16,87
Не знам/Не е приложимо	14	2,49

6.18. Когато съм разстроен/а, поради някаква причина, аз често се затварям в себе си.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	118	20,96
По-скоро не	104	18,47
Понякога	159	28,24
По-скоро да	73	12,97

Абсолютно да	95	16,87
Не знам/Не е приложимо	14	2,49

6.19. Никога не знам точно какви чувства изпитвам в конкретен момент.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	114	20,25
По-скоро не	109	19,36
Понякога	154	27,35
По-скоро да	95	16,87
Абсолютно да	77	13,68
Не знам/Не е приложимо	14	2,49

6.20. Често не знам защото съм ядосан/а.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	123	21,85
По-скоро не	118	20,96
Понякога	127	22,56
По-скоро да	73	12,97
Абсолютно да	117	20,78
Не знам/Не е приложимо	5	0,88

6.21. За мен е важно да знам как се чувстват моите приятели.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,39
По-скоро не	41	7,28
Понякога	110	19,54
По-скоро да	162	28,77
Абсолютно да	195	34,64
Не знам/Не е приложимо	19	3,37

6.22. Ако мой приятел е разстроен, се опитвам да разбера защо.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,39

По-скоро не	23	4,08
Понякога	73	12,97
По-скоро да	159	28,24
Абсолютно да	263	46,71
Не знам/Не е приложимо	9	1,61

6.23. Когато говоря с някого, обикновено мога да позная как се чувства този човек.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	59	10,48
По-скоро не	32	5,68
Понякога	168	29,84
По-скоро да	150	26,64
Абсолютно да	119	21,13
Не знам/Не е приложимо	35	6,22

6.24. Лесно ми е да кажа НЕ, когато моите приятели ме насърчават да правя нещо, което не харесвам.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	54	9,59
По-скоро не	68	12,07
Понякога	118	20,95
По-скоро да	109	19,36
Абсолютно да	200	35,55
Не знам/Не е приложимо	14	2,48

6.25. Избягвам конфликтни ситуации.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	36	6,39
По-скоро не	41	7,28
Понякога	104	18,47
По-скоро да	212	37,66
Абсолютно да	125	22,20
Не знам/Не е приложимо	45	7,99

6.26. Старая се да се справям с конфликтните ситуации по мирен начин.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	39	6,92
По-скоро не	59	10,47
Понякога	143	25,40
По-скоро да	203	36,06
Абсолютно да	100	17,76
Не знам/Не е приложимо	19	3,39

6.27. В конфликтни ситуации, аз се държа агресивно към съучениците си (например, викам по тях, бия ги или ги карам да правят нещо).

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	263	46,71
По-скоро не	118	20,96
Понякога	59	10,48
По-скоро да	41	7,28
Абсолютно да	41	7,28
Не знам/Не е приложимо	41	7,28

6.28. Лесно се обиждам и ядосвам в конфликтна ситуация. Обръщам се с гръб и си тръгвам.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	204	36,23
По-скоро не	140	24,87
Понякога	86	15,28
По-скоро да	50	8,88
Абсолютно да	54	9,59
Не знам/Не е приложимо	29	5,15

6.29. Често причинявам конфликти.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	226	40,14
По-скоро не	172	30,55
Понякога	94	16,70
По-скоро да	40	7,10

Абсолютно да	20	3,55
Не знам/Не е приложимо	11	1,95

Накрая, имате ли нещо, които бихте искали да споделите във връзка с този въпросник?

112 ученици са отговорили с "Не".

436 ученици не са отговорили.

15 ученици са отговорили.

Дадените отговори могат да бъдат обобщени, както следва:

- Въпросникът беше интересен - 10;
- Не мога да разбера как този въпросник ще направи по-добри нещата в училище - 1;
- Отговорих на много подобни въпросници, но нищо не се промени за по-добро - 2;
- За всичко, което не върви добре в училището, обвиняват учителите, не съм съгласен - 1;
- Пубертетът е лошо нещо, труден период за учениците и учителите - 1.

2.3.1.7. Общи изводи

1) Училището и училищната среда

В групата на включените в проучването ученици преобладават тези, които понякога харесват своето училище (43%), следвани от тези, които маркират отговор „по-скоро да“ (34%). Значително по-нисък е дялът на учениците, които категорично харесват училището - 12%.

Усещането за безопасност сред учениците е сравнително добро. 44% споделят, че районът, в който се намира училището, е по-скоро безопасен, а 28% го считат за абсолютно безопасен. Повече от половината от учениците (55%) декларират, че се чувстват абсолютно безопасно в училище.

Според мнозинството от учениците условията в училищата са добри - 50% ги оценяват като по-скоро удобни и 27% са напълно удовлетворени. Учениците споделят, че училището предоставя учебни материали (51% отговарят „абсолютно да“ и 25% - „по-скоро да“).

Мнението относно възможностите, предоставени от училището за придобиване на опит в практическата дейност, е съвсем различно. По-голямата част от учениците (60%) дават отрицателни отговори в различна степен – „абсолютно не“ (31%) и „по-скоро не“ (29%). Положителните отговори представляват само 12%.

Половината от учениците са доволни от пространството, предоставено в училището за извънкласни дейности (27% - по-скоро и 23% - абсолютно), 30% само понякога. Отрицателни мнения са дадени от общо 17% от учениците. По-голямата част от групата (82%) декларират, че училището организира извънкласни събития, като 64% от тях изразяват абсолютно категорично мнение. Повече от половината от учениците (59%) участват в извънкласни събития - 35% абсолютно, 24% по-скоро. 23% от групата искат понякога да участват в подобни събития. Данните показват, че учениците са доволни от извънкласните събития и по-нататъшното развитие в това отношение би могло да се съсредоточи върху разнообразяване на темите, с които те са свързани, за да се включат учениците в дейности, които са интересни за тях и подкрепят личното им развитие, което ще направи обучението и училището като цяло по-привлекателни.

42% от учениците смятат, че учениците в училището не се третират прекалено грубо (и двата отрицателни отговора са с равни дялове). Средната позиция „поякога“ е посочена от 34% от учениците. Положителните отговори привличат общо 25% от мненията.

Що се отнася до усещането за принадлежност към училището, 32% от учениците го изпитват по-скоро, а 20% - абсолютно, но 34% посочват, че това се случва само понякога и 12% от тях дават отрицателни отговори. Само 31% от учащите се в проучването посочват, че по-скоро (17%) или абсолютно (14%) е интересно да ходят на училище, а 36% - само понякога. За 32% то по-скоро (18%) или абсолютно (14%) не е интересно. Тези резултати отразяват отношението на учениците към училището и очертават ситуация, свързана с феномена на ранното напускане на училище, която се нуждае от по-големи усилия за прилагане на разнообразни подходи и методи, допринасящи за повишаване на привлекателността на училището за учениците.

По отношение на наличието в училище на ученици, принадлежащи към различна култура, отговорите на респондентите са разпределени поравно между положителните и отрицателните мнения, като и двете протополжности имат общи дялове от 42%. Опцията „по-скоро“ преобладава и в двата случая. Останалата част от 9% посочва „поякога“. Данните отразяват реалната ситуация - в някои училища има ученици от началните в страната малцинствени групи (роми и турци), а в други - не, в зависимост от региона. 39% от учениците разглеждат ситуацията като по-скоро (22%) или абсолютно (17%) положителна. Други 21% декларират средна позиция – „поякога“. Отрицателните мнения привличат 17% от становищата като цяло, като преобладава категоричната позиция („абсолютно не“ - 11%). Резултатите вероятно отразяват отрицателен опит или негативно отношение към представителите на различните култури в училищната общност, средата на учениците и т.н. Във всеки случай е очевидна необходимостта от целенасочени и адекватни действия за подобряване на приеждането на хора, принадлежащи към друга култура.

43% от учениците смятат, че училището по-скоро (30%) или абсолютно (13%) помага на учениците, които са в риск да напуснат образованието си. Останалата част от групата е разпределена между противоположната позиция (24% общо отрицателни отговори), 18% - не знам и 16% от учениците, които са избрали средата – „поякога“.

Що се отнася до подкрепата, предоставена от училището на учениците, изложени на риск да не преминат в следващ клас, мнението на учениците е по-добро - 58% изразяват положително мнение, макар и в различна степен, „по-скоро“ (35%) преобладава над „абсолютно да“ (23%), като общият дял на отрицателните отговори е по-нисък (13%). Учениците, които са посочили „не зная“ (18%), отново са повече от онези, които смятат, че това се случва „понякога“ (11%).

57% от учениците смятат, че училището помага на ученици, които са изложени на риск от влошаване на постиженията, успеха в училище („по-скоро“ - 31%, „абсолютно“ - 26%). Обратната позиция се споделя от 17% от учениците („по-скоро не“ - 12%, „абсолютно не“ - 5%), следвани от ученици, които посочват „понякога“ с почти същия дял от 16%.

Според 48% от учениците, училището помага на учениците, които показват рисково поведение („по-скоро“ - 33%, „абсолютно“ - 15%). 31% обаче споделят отрицателно мнение, от които 21% категорично отричат наличието на такава помощ, а средната позиция „понякога“ се подкрепя от 7%. Тези резултати дават основание за безпокойство, особено като се има предвид високият дял на рисково поведение, регистрирано сред учениците в страната от други публикувани проучвания.

Случаите на дискриминация на момчетата и момичетата, принадлежащи към малцинства, не са чести според учениците - 38% от учениците споделят, че това не се случва („по-скоро не“ - 31%, „абсолютно не“ - 18%), 28% посочват „понякога“. Но противоположната позиция се поддържа от 20% с равни дялове на двете степени - „по-скоро да“ и „абсолютно да“. В този контекст становището дали училището помага на ученици, които са дискриминирани, защото принадлежат към някакво малцинство, е относително окуражаващо - 53% от учениците са дали положителни отговори „по-скоро“ - 33%, „абсолютно“ - 20%. Останалата част от мненията се разпределят между отрицателните отговори (14%), понякога (15%) и тези, които не знаят (18%). Има епизоди на агресия и тормоз, според 54% от учениците, като опцията „абсолютно“ привлича 35% от мненията. 23% от учениците споделят, че това се случва понякога. Гласовете за липса на такива случаи в училището представляват 18%. Повечето от учениците (64%) смятат, че училището предоставя помощ на ученици, които страдат от агресия / насилие, категоричната позиция „абсолютно“ (44%) преобладава значително над „по-скоро“ - 20%. Обратното мнение е споделено от 13%. „Понякога“ е посочено от 15% от учениците.

По-голямата част от учениците (68%) считат училището за място, където получават помощ, ако имат нужда от това („абсолютно“ - 35%, „по-скоро“ - 33%), 12% посочват „понякога“. Отрицателната позиция привлича 12% от мненията.

Всички резултати, свързани с помощта и подкрепата, предоставена на учениците от училището в различни ситуации, представени по-горе, дават основание да се заключи, че действията в тази област трябва да бъдат засилени, подкрепата трябва да се предоставя редовно, съсредоточена върху превенцията на ситуации, и осигуряването на по-голяма видимост на наличната за учениците помощ. Добри предпоставки за това съществуват, като се има предвид доверието, изразено от учениците в потенциала на училището да им помогне, когато е необходимо.

По-голямата част от учениците (69%) смятат, че училището отдава значение на теми като интеграция и толерантност, като опцията „абсолютно“ привлича 44% от мненията. Противоположната позиция е споделена само от 8% от учениците, а „понякога“ е посочено от 15% от учениците.

Според 41% от учениците родителите им участват в училищните дейности, 28% смятат, че това се случва понякога, 20% дават отрицателни отговори.

2) Отношенията в училище

Що се отнася до отношенията на учениците в училище резултатите очертават относително добра ситуация, като се има предвид следното:

- Контактът с директора е добър за 45% от учениците (25% - „по-скоро“, 20% - „абсолютно“);
- Комуникацията с административния / охранителния персонал е удовлетворителна за 46% от учениците (32% - „по-скоро“, 13% - „абсолютно“);
- За мнозинството от учениците (71%) отношенията им с класния ръководител са добри („абсолютно“ - 49%, а „по-скоро“ - 22%), 30% понякога са добри, 18% имат отрицателно мнение;
- Повечето от учениците (68%) имат по-скоро (43%) или абсолютно добра (25%) комуникация с другите учители, противоположното мнение се подкрепя от 8%;

Според 55% от учениците, учителите ги третират по-скоро (36%) или абсолютно (19%) справедливо. 30% обаче смятат, че това е така само понякога и 15% не споделят мнението, че учителите се отнасят справедливо към тях. 50% от учениците смятат, че учителите по-скоро (26%) или абсолютно (22%) ги насърчават да изразяват собствени възгледи, докато за 24% от учениците учителите ги насърчават само понякога. В същото време повечето от учениците (64%) разчитат на помощта на учителите, когато им е необходима („по-скоро“ - 41%, „абсолютно“ - 23%), 25% само понякога. Тези, които не разчитат на подкрепата на учителите, са 7%.

По-голямата част от учениците (71%) имат абсолютно (48%) или по-скоро (25%) добър контакт с другите ученици. Обаче атмосферата в класа не е толкова добра. Половината от учениците в класа харесват да са със съучениците си в различна степен („по-скоро“ - 29%, „абсолютно“ - 27%), а за 28% това е приятно само понякога. Освен това учениците, които мислят, че техните съученици са приятелски настроени и ги подкрепят, са около 1/3 от всички (31%), а други 30% споделят, че това се случва понякога. Определено удовлетворени от приятелското отношение и подкрепата на съучениците им са 20% от учениците. В същото време нивото на приемане на тяхната индивидуалност от съучениците им е по-скоро (38%) или абсолютно (32%) удовлетворително за повечето от учениците (60%). Относителните дялове на учениците, които споделят противоположното мнение и смятат, че понякога ги приемат, са равни (13%).

Резултатите, свързани с атмосферата в класната стая, очертават необходимостта от предоставяне на помощ на учениците в поддържането на по-приятелски и подкрепящи взаимоотношения.

Учениците определено са убедени, че могат да разчитат на подкрепата на родителите, ако имат някакви проблеми в училище - мнозинството (71%) от учениците смятат, че родителите им са напълно готови да им помогнат, а още повече (73%) заявяват, че родителите ги окуражават да се учат добре.

Според 56% от учениците родителите абсолютно (33%) или по-скоро (23%) с желание отиват в училището, за да говорят с учителите. Обратното мнение се поддържа от 16%. Опцията „поякога“ привлича 23% от мненията. Готовността на родителите да си сътрудничат с училището би могла да бъде развита въз основа на инициативи на училището, които отговарят на техните очаквания, нужди и интереси.

3) Комфортът на учениците в училище

Отговорите на учениците дават основание да се заключи, че мнозинството се чувства добре в училище и не преживява дискомфорт поради:

- етнически или културен произход („абсолютно не“ - 52%, „по-скоро не“ - 15%, „не знам/не е приложимо“ - 12%);
- цвят на кожата („абсолютно не“ - 67%, „по-скоро не“ - 6%, „не знам / не е приложимо“ - 12%);
- акцент или език („абсолютно не“ - 58%, „по-скоро не“ - 4%, „не знам / не е приложимо“ - 9%);
- сексуална ориентация („абсолютно не“ - 77%, „по-скоро не“ - 9%, „не знам / не е приложимо“ - 4%);
- физически характеристики („абсолютно не“ - 51%, „по-скоро не“ - 5%, „не знам / не е приложимо“ - 12%);
- увреждане или разстройство („абсолютно не“ - 51%, „по-скоро не“ - 6%, „не знам / не е приложимо“ - 13%);
- начин на учене („абсолютно не“ - 51%, „по-скоро не“ - 18%, „не знам / не е приложимо“ - 0%);
- материален статус на семейството („абсолютно не“ - 61%, „по-скоро не“ - 8%, „не знам / не е приложимо“ - 8%).

Необходимо е да се отбележи, че делът на учениците, които са дали отговор „понякога“ поради следните причини за дискомфорт в училище, е относително висок:

- увреждане и разстройство - 20,50%;
- начинът на учене - 19,18%;
- физически характеристики - 18,13%;
- акцент или език - 16,34%.

Предоставени са коментари за физическите характеристики, свързани главно с подигравки за това, че са високи, както и с начина на учене, отново поради подигравки за това, че са бавни и използване на твърде обидни думи.

Другите причини, посочени от учениците, могат да бъдат обобщени, както следва:

- учители (учителите са лоши, те дават прекалено много домашни работи) - 5;
- други ученици (съучениците ми са деструктивни, другите ученици са агресивни и се подиграват без причина, често ме подиграват, другите ученици не ме разбират) - 5.

Двама ученици пишат, че имат други причини да се чувстват неудобно в училище, но не искат да ги споделят.

4) Какво е ученето за учениците

За мнозинството от учениците (70%) ученето е абсолютно (38%) или по-скоро (32%) важно. Обратното мнение се споделя от общо 10%, а средната позиция „понякога“ привлича 17% от мненията. Според учениците ученето не е толкова важно за техните връстници. Половината от тях смятат, че ученето е по-скоро (36%) или абсолютно (14%) важно за техните приятели / съученици. Отрицателните отговори тук са два пъти по-високи (20%), като значително по-голям е делът на тези, които посочват „понякога“ (25%).

В контекста на обявената висока лична значимост на ученето, нивото на самомобилизация за учене не е достатъчно високо. 43% от учениците заявяват, че по-скоро (25%) или абсолютно (18%) се мобилизират за учене. Учениците, които понякога правят това, са 36%. Отрицателните отговори представляват 17%. Освен това, учениците не са достатъчно активни да разберат

проблемите, които се дискутират в училище - 52% посочват, че те по-скоро (34%) или абсолютно (18%) инвестират усилия в това, 26% казват, че го правят само понякога и 14 % не правят нищо допълнително, за да разберат неща, които са били обект на внимание в училище. Интересът към придобиването на по-задълбочени знания в допълнение към предоставените в училище също е нисък. Само 34% от учениците споделят, че по-скоро (19%) или определено (15%) отделят време за тази дейност, 44% - само понякога, 16% - по-скоро не или определено не.

Според учениците натискът от страна на родителите за постиженията в училище е нисък - 35% от мненията са за „по-скоро не“ и 22% за „абсолютно не“. Съществуването на доста високи и твърде високи очаквания е декларирано от общо 21% от учениците. Според 21% от тях родителите изискват по-високи постижения само понякога. Въз основа на отговорите на учениците, натискът от страна на учителите също е нисък - 45% от учениците посочват, че техните учители по-скоро не очакват прекалено много от тях, а 12% - определено не. Съществуващият натиск („по-скоро да“ и „абсолютно да“), упражняван от учителите, е по-нисък (19%) от този на родителите. Въпреки това, 24% от учениците смятат, че понякога изискванията на учителите са доста високи.

Нивото на удовлетвореност от процеса на учене на нови неща е средно – за 55% от учениците ученето на нови неща е по-скоро (40%) или абсолютно (15%) приятно предизвикателство. Но делът на тези, за които ученето е приятно само понякога, е относително висок - 31%. Отрицателните отговори („по-скоро не“ и „абсолютно не“) представляват общо 15% от мненията.

Само 16% от учениците споделят мнението, че отпадането от училище определено има отрицателни последици, а 40% смятат, че последиците са по-скоро негативни.

Според учениците постиженията им в ученето зависят главно от: ангажираността им (79%), времето, което отделят за учене (53%), способностите им (39%) и работата на учителите (36%). Помощта на родителите привлича 20% от гласовете, атмосферата в класната стая - 15%. Предоставени са пет отговора за „друго“ - интернет (2), самомотивация (2) и никой.

Сред хората, които оказват подкрепа на учениците при трудности в ученето, майката заема първо място (55%), следвана от учители (42%), бащата (25%), съученици или приятели (11%). Предоставени са 11 отговора за „други хора“: други членове на семейството (баба - 6 гласа, дядо - 1); цялото семейство -2; роднини (братовчеди, леля), частни уроци.

Резултатите за преобладаващите нива в индивидуалните стилове на учене според мнението на учениците са, както следва:

- Уча наизуст, защото не разбирам всичко - ниво 4 (29%), ниво 3 (24%);
- Уча с разбиране - ниво 3 (31%), ниво 4 (28%), ниво 5 (23%);
- Не уча, защото запомням всичко в от часовете - ниво 1 (38%), ниво 3 (24%), ниво 2 (18%);
- Уча чрез проби и грешки - ниво 3 (27%), ниво 5 (25%), ниво 4 (23%);
- Уча чрез решаване на проблеми - ниво 1 (26%), ниво 3 (26%)
- Уча чрез подражание - ниво 1 (30%), ниво 2 (26%), ниво 3 (21%);
- Предпочитам други занимания пред ученето - ниво 5 (35%).

Представените резултати показват, че учениците често учат наизуст, защото не разбират всичко. Ученето с разбиране не е достатъчно застъпено. Изглежда, че те трябва да учат, защото им е невъзможно да запомнят всичко по време на часовете. Почти половината от учениците се учат чрез опити и грешки, а ученето чрез подражание се прилага от повечето. Ученето чрез решаване на проблеми се използва в ниска степен - само по-ниските нива преобладават и трябва да се отбележи, че нива 4 и 5 са посочени от общо 29% от учениците. Делът на учениците, които предпочитат занимания, различни от ученето, е доста висок.

Резултатите от самооценката на учениците за развитието на житейските им умения са, както следва:

- Вземане на решения и решаване на проблеми - ниво 4 (29%), ниво 5 (24%), ниво 3 (22%);
- Творческо мислене и критично мислене - ниво 3 (29%), ниво 4 (23%), ниво 5 (21%);
- Ефективна комуникация и поддържане на добри междуличностни отношения - ниво 3 (32%), ниво 5 (26%), ниво 4 (21%);
- Самопознание и съпричастност - ниво 3 (25%) ниво 5 (24%);
- Справяне с емоциите и управление на стреса - ниво 5 (24%), ниво 3 (22%).

Очевидно е, че учениците оценяват високо своите житейски умения, особено уменията за вземане на решения и решаване на проблеми (нива 4 и 5 привличат 53% от мненията).

Учениците, които имат планове за бъдещето и ги споделят, представляват 56% от цялата група (314 ученици). Необходимо е да се отбележи, че сред тях мнозинството (264 ученици) има само обща представа за своето бъдеще, свързана главно с намерението да започне работа след завършване на училище, да печели пари, да продължи да учи, да помага на други хора, да има хубава и добре платена работа, да започне собствен бизнес, да учи в университета, да прави нещо, което му харесва и носи печалба. Останалата част (50 ученици) са посочили определена професия, която биха искали да практикуват. 131 (23%) ученици не са отговорили и 118 (21%) ученици са написали, че не знаят / все още не са решили какво ще правят в бъдеще.

Учениците, които споделят своите планове за бъдещето, отговарят на въпроса за силните страни и уменията, които притежават. Част от тях посочва, че не знаят какви са техните силни страни - 58 (1 от тях отговори на предишния въпрос, че иска да прави пари), други споделят, че нямат силни страни - 41 и 1 - пише "Аз съм силен във всичко". Отговори, свързани с индивидуалните силни страни, са предоставени от 214 ученици. Тези, които са посочили професии, в повечето случаи пишат умения, свързани с тях. Предоставените отговори могат да бъдат групирани по следния начин:

- Умения в определена област, където са изброени училищни предмети (112 ученици), спортни дисциплини (23) и други области (40 ученици);
- Умения, свързани с междуличностните взаимоотношения (21 ученици);
- Личностни качества (18 студенти).

5) Социални и емоционални компетентности на учениците

Повечето от учениците (67%) заявяват, че са категорично (42%) или по-скоро (24%) щастливи, че са в група от връстници. Обратното усещане се споделя от 13% от учениците. Трябва да се отбележи, че тези, които понякога се чувстват добре заедно със своите връстници са с относително висок дял - 19%. Тези резултати са свързани с резултатите относно атмосферата в класната стая, представени по-горе (точка 2. Отношенията в училище).

27% от учениците биха искали категорично да бъдат лидери в групата на връстниците, следвани от тези, които само понякога имат такова желание. Учениците, които не искат да поемат ръководство в различна степен („по-скоро не“ и „абсолютно не“), представляват около 30%.

Интересът към дейностите на групата и сътрудничеството с другите е на средно ниво. Учениците, които декларират такъв интерес, са 46% („по-скоро да“ - 28%, „абсолютно да“ - 18%), а тези, които понякога си сътрудничат с другите, имат сравнително висок дял - 36%.

Когато става дума за активно участие в часовете, относителният дял на понякога активните ученици е най-висок (44%) сред всички възможни варианти и е по-висок от общия дял на учениците, заявяващи, че са активни, макар и в различна степен (32%).

Резултатите за активното участие в игри с връстници очертават по-добра ситуация. 62% от учениците абсолютно (32%) или по-скоро (32%) участват активно в игрите. Обаче отговорът „поякога“ е посочен от 22% от учениците.

Удовлетворението от работата в групи е средно - 54% от учениците заявяват, че желаят да си сътрудничат в групи (двете степени привличат равен дял от мнениата - 27%), а тези, които харесват този тип дейности понякога отново са с относително висок дял - 29%.

Повечето от учениците (61%) са отворени в контакт с възрастни в различна степен („по-скоро да“ - 39%, „абсолютно да“ - 22%).

64% от учениците заявяват, че по-скоро (33%) или абсолютно (31%) спазват правилата в групата и се опитват да действат според тях. Възможността „поякога“ обаче отново е с относително висок дял - 22%, а отрицателните отговори са 12%, което може да е една от причините за резултатите относно груповата работа, описани по-горе.

Повечето от учениците (67%) изграждат лесно контакти с връстници („абсолютно да“ - 39%; „по-скоро да“ - 28%).

В същото време нивото на активност за започване на разговор и приканването на връстниците да играят заедно е средно - 28% от учениците посочват, че са по-скоро, а 25% са категорично активни в това отношение, а 27% - понякога.

Индивидуалната активност в подпомагането и окуражаването на връстници е по-висока - 44% от учениците заявяват, че са определено и 23% по-скоро активни. Но 21% от учениците само понякога демонстрират такъв тип поведение.

Нивото на информираност за техните права не е високо - най-висок е делът на учениците, които заявяват, че са по-скоро запознати (38%), следвани от абсолютно информирани в тази област (29%). Уважението към правата и свободите на другите хора е значително по-високо - 46% от учениците посочват, че те абсолютно и 30% по-скоро ги уважават.

Резултатите показват, че учениците не са много склонни да споделят мнението си за важни за тях въпроси - 39% казват, че правят това понякога и 38% го правят, макар и в различна степен (22% - „абсолютно да“, 16% - „по-скоро да“). Тези резултати могат да бъдат свързани с ниското ниво на доверие във връстниците, близката среда, голяма разлика в ценностите в тяхната общност, с ниско ниво на увереност, самоуважение или самочувствие. Във всеки случай, това е област, която се нуждае от подобрене, което се потвърждава от резултатите относно това, да кажат не на приятелите си, когато ги принуждават да направят нещо, което не им харесва - 36% от учениците определено могат да го направят, но отрицателните отговори представляват 22%, вариантът „поякога“ е избран от 21%, а делът на онези, които декларират „по-скоро да“, е 20%.

Нивото на емоционално развитие на учениците по отношение на осъзнаването на собственото емоционално състояние, разбирането на чувствата на другите, изразяването на собствените чувства и управлението на емоциите се очертава от резултатите, които следват.

Повече от половината от учениците (56%) посочват, че те обикновено са по-скоро или определено в добро настроение и могат да го покажат. Но делът на тези, които понякога имат добро настроение, е доста висок - 31%.

Нивото на разбиране на чувствата на другите хора е сходно - отново 56% от учениците заявяват, че по-скоро или напълно разбират чувството на другите и 28% - това е възможно за тях понякога. Само 37% от учениците като цяло заявяват, че не е трудно за тях да обяснят на приятелите си как се чувстват (20% - „по-скоро не“, 17% - „абсолютно не“), за общо 30% - това е трудно (13% - „по-скоро да“, 17% - „абсолютно да“), а 31% срещат трудности понякога.

Затварянето вътре в себе си, когато са разстроени, е обичайна реакция на 30% от учениците, макар и в различна степен (17% - „абсолютно да“, 13 – „по-скоро да“) и понякога - 28% от тях.

Що се отнася до разбирането как се чувстват в определен момент 31% от учениците като цяло декларират, че никога не знаят, противоположното мнение се посочва от 39%, а това се случва понякога на 27% от учениците. Ситуацията във връзка с яснотата относно причините за ярост не е много по-добра - 34% от учениците често не знаят защо са ядосани, а според 23% - това се случва понякога.

Учениците се интересуват от чувствата на своите приятели - за повечето от тях (64%) това е абсолютно (35%) или по-скоро (29%) важно. Сред останалата част преобладава групата, за която чувствата на приятелите им понякога са важни. Когато приятелите им са разстроени, 47% от учениците определено и 28% по-скоро се интересуват от причината, което представлява мнозинството от учениците (75%).

Уменията за разпознаване на чувствата на другите хора не са добре развити - 30% от учениците декларират, че са в състояние да направят това понякога, следвани от тези, които посочват „по-скоро“ (27%) и „абсолютно“ (21%) притежават това умение.

Резултатите, представени по-горе, определено показват, че е необходима сериозна работа с учениците за развитието на тяхната емоционална интелигентност.

Повечето от учениците казват, че избягват конфликти (60%) - 38% „абсолютно“ и 22% „по-скоро“. Останалата част се разпределя между „поякога“ (18%) и тези, които са въввлечени в конфликти (общо 13%). Конструктивното поведение в конфликтни ситуации не е доминиращо сред учениците - 36% от учениците заявяват, че по-скоро се опитват да се справят с конфликти по мирен начин, последвани от 25%, които понякога правят това. Учениците, които определено се опитват да разрешат конфликта мирно, представляват 18%, почти колкото тези, които казват, че това не е техният подход (17%). В същото време повечето от учениците (68%) заявяват, че не са агресивни в конфликтни ситуации, като „абсолютно“ (47%) преобладава над „по-скоро“ (21%). Останалата част се разпределя между учениците, които се държат агресивно (14%, с равни дялове на двете степени) и тези, които понякога са агресивни. В конфликтни ситуации повечето ученици не се ядосват лесно (36% - „абсолютно“, 25% - „по-скоро“). Това поведение е по-скоро или определено обичайно за общо 19%, а понякога - за 15%.

Представените по-горе резултати очертават необходимостта от по-интензивна работа с учениците по отношение на справянето с конфликти, особено начините за използване на конфликта като възможност за подобряване на взаимоотношенията и за личностното развитие.

2.3.2. Група Б – Ученици на възраст 6-10 години

2.3.2.1. Данни за класа

1.1. Възраст на децата в класа

1^{ви} клас – 4 паралелки – 6 и 7 години - 71 ученик

2^{ри} клас – 6 паралелки – 7 и 8 години - 114 ученици

3^{ти} клас – 6 паралелки – 8 и 9 години - 120 ученици

4^{ти} клас – 7 паралелки – 9 и 10 години - 175 ученици

1.2. Брой на децата в класа

Паралелки по класове	Момчета	Момичета
1^{ви} клас		
Паралелка 1	10	9
Паралелка 2	9	9
Паралелка 3	11	8
Паралелка 4	11	13
2^{ри} клас		
Паралелка 1	13	11
Паралелка 2	10	9
Паралелка 3	12	11
Паралелка 4	10	15
Паралелка 5	11	14
Паралелка 6	13	10
3^{ти} клас		
Паралелка 1	13	5
Паралелка 2	11	12
Паралелка 3	15	5

Паралелка 4	12	6
Паралелка 5	15	4
Паралелка 6	9	8
4^{ти} клас		
Паралелка 1	11	13
Паралелка 2	12	8
Паралелка 3	15	10
Паралелка 4	15	8
Паралелка 5	12	13
Паралелка 6	12	10

Общо: Момчета – 259 и момичета – 221, (общо 480 ученици)



1.3. Националност / Националности

Всички ученици са с българска националност.

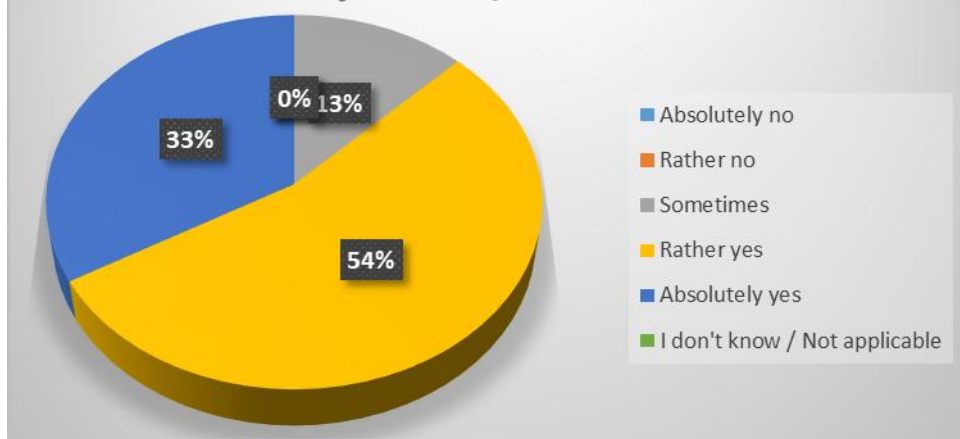
2.3.2.2. Училището и училищната среда

2.1. Учениците харесват ли училището си?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	3	13
По-скоро да	13	54
Абсолютно да	8	33
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.1. Учениците харесват ли училището си?



2.2. Смятате ли, че учениците се чувстват в безопасност в училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	-	-
По-скоро да	17	71
Абсолютно да	7	29
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.3. Смятате ли, че сградите / помещенията, където се провеждат часовете, са подходящи за учениците (например, добре отоплени, светли ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	-	-
По-скоро да	15	63
Абсолютно да	9	37
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.4. Предоставя ли училището учебни материали на учениците (например, учебници, книги, учебни пособия и т.н.)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	-	-
По-скоро да	15	63
Абсолютно да	9	37
Не знам/Не е приложимо	-	-

Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	-	-
По-скоро да	9	38
Абсолютно да	15	62
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.5. Има ли възможност ученикът да осъществява експерименти в лаборатории/ работилници, както и практически дейности в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	3	12
По-скоро не	2	8
Понякога	9	38
По-скоро да	5	21
Абсолютно да	5	21
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.6. Училището предоставя ли на учениците пространство за извънкласни дейности (например, за представления, концерти ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	1	4
По-скоро не	3	12
Понякога	4	17
По-скоро да	5	21
Абсолютно да	11	46
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.7. Училището организира ли извънкласни събития за учениците (например, спортни занимания, групи по интереси, дискуссионни клубове ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	2	8
Понякога	4	17
По-скоро да	4	17
Абсолютно да	14	58
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.8. Учениците проявяват ли желание да участват в извънкласни събития, организирани в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	2	8
По-скоро да	6	25
Абсолютно да	16	67
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.9. Има ли в училището ученици, принадлежащи към култура, различна от повечето ученици (например, поради произход, религия, ...)?

Допълнителни коментари: 3 учители посочват ромско малцинство, 1 - китайски

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	3	12
По-скоро не	4	17
Понякога	6	25
По-скоро да	6	25
Абсолютно да	5	21
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.10. Как мислите, учениците смятат ли, че това е положителна ситуация?

Допълнителни коментари: не

1 учител не е отговорил.

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	6	26
Понякога	3	13
По-скоро да	6	26
Абсолютно да	4	17
Не знам/Не е приложимо	4	17

2.11. Има ли случаи на агресия и / или насилие в училище (сред децата на възраст от 6 до 10 години – например, сбивания и т.н.)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	5	21
Понякога	10	41

По-скоро да	5	21
Абсолютно да	4	17
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.12. Според Вас, учениците считат ли, че училището помага (или би помогнало) на тези от тях, които страдат от агресия / насилие и тормоз?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	1	4
Понякога	7	29
По-скоро да	4	17
Абсолютно да	12	50
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.13. Според Вас, учениците възприемат ли училището като място, където могат да получат помощ, в случай на нужда?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	1	4
Понякога	1	4
По-скоро да	11	46
Абсолютно да	11	46
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.14. Имат ли учениците добър контакт с учителя / учителите?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	1	4
По-скоро не	-	-
Понякога	-	-
По-скоро да	8	33
Абсолютно да	15	62
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.15. Учениците имат ли добър контакт с директора на училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%

Абсолютно не	1	4
По-скоро не	1	4
Понякога	5	21
По-скоро да	8	33
Абсолютно да	9	38
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.16. Имат ли учениците добър контакт с администрацията и персонала по сигурността в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	1	4
По-скоро не	1	4
Понякога	7	29
По-скоро да	3	13
Абсолютно да	12	50
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.17. Имат ли учениците добър контакт с другите ученици?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	1	4
Понякога	-	-
По-скоро да	12	50
Абсолютно да	11	46
Не знам/Не е приложимо	-	-

2.18. Ако има други важни аспекти от училищния живот на класа, които не са споменати по-горе, моля, не се колебайте да ги споделите.

Само 1 учител е направил коментар: Трябва да се обърне по-голямо внимание на насърчаването на добри отношения и предотвратяването на проблемни и конфликтни ситуации в училището.

2.19. Заключение за работите/рисунките на учениците. Какво предпочитат учениците в училище / класа най-много и какви аспекти на училищния живот не са включени в работите им?

11 учители са представили заключения, които биха могли да бъдат обобщени, както следва:

- По време на часовете учениците харесват: работа в малки групи; игрови елементи в заниманията в час; интерактивни методи;
- От учебните предмети те харесват математика, български език, физически дейности;

- Харесват спортни дейности и да играят заедно, особено игри, свързани с движения по време на почивки и след часовете;
- Харесват извънучилищни и извънкласни дейности - клубове по интереси, особено танци и различни артистични занимания (рисуване, пеене, актьорско майсторство), екскурзии, "зелени уроци" (уроци в планината, гората);
- Те обичат да се срещат с приятели и да играят заедно по време на междучасията.

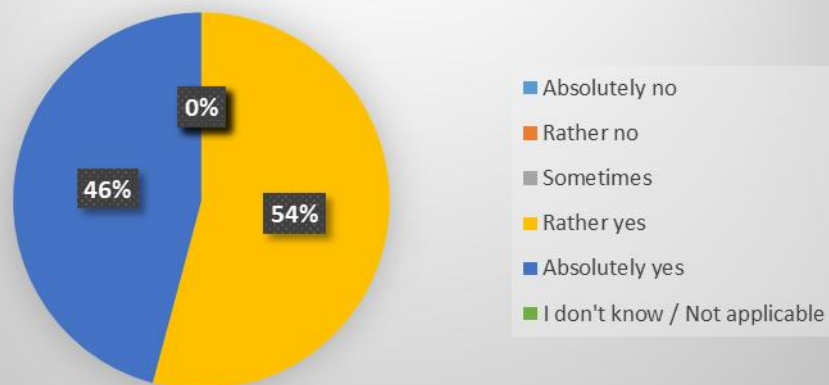
2.3.2.3. Социални и емоционални компетентности на учениците

3.1. Учениците харесват да бъдат в групата.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	-	-
По-скоро да	13	54
Абсолютно да	11	46
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.1. Учениците харесват да бъдат в групата.



3.2. В класа има лидер или няколко лидери.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	2	8
По-скоро не	2	8
Понякога	3	13
По-скоро да	7	29
Абсолютно да	10	42
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.3. Учениците се интересуват от това, което вършат връстниците им в групата, те си сътрудничат с другите.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	2	8
По-скоро да	17	71
Абсолютно да	5	21
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.4. Учениците са активни по време на уроците.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	3	12
По-скоро да	10	42
Абсолютно да	11	46
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.5. Учениците са активни в груповите игри.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	1	4
По-скоро да	7	29
Абсолютно да	16	67
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.6. Учениците си сътрудничат в група.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	1	4
По-скоро да	14	58
Абсолютно да	9	38
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.7. Учениците са отворени за контакти с възрастните.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	2	8
По-скоро да	10	42

Абсолютно да	12	50
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.8. Учениците спазват принципите и правилата в групата.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	-	-
По-скоро да	18	75
Абсолютно да	6	25
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.9. Техните опити за контакт се разбират от другите деца.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	5	21
По-скоро да	15	62
Абсолютно да	4	17
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.10. Учениците канят и насърчават другите деца да играят и да разговарят.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	5	21
По-скоро да	14	58
Абсолютно да	5	21
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.11. Учениците си помагат, опитват се да развеселят връстниците си.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	4	17
По-скоро да	9	37
Абсолютно да	11	46
Не знам / Не е приложимо	-	-



3.12. Учениците са наясно с правата си.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	1	4
Понякога	2	8
По-скоро да	14	58
Абсолютно да	7	29
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.13. Учениците зачитат правата и свободата на другите.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	5	21
По-скоро да	15	62
Абсолютно да	4	17

Не знам / Не е приложимо	-	-
--------------------------	---	---

3.14. Учениците говорят за важни за тях неща.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	6	25
По-скоро да	11	46
Абсолютно да	7	29
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.15. Учениците могат да изразяват чувствата си по начин, който е подходящ за ситуацията.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	1	4
Понякога	7	29
По-скоро да	10	42
Абсолютно да	6	25
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.16. Учениците показват добро настроение, удовлетворение, радост.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	1	4
По-скоро да	15	62
Абсолютно да	8	34
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.17. Учениците се чувстват съпричастни,

признават, и се учат от опыта на другите деца.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	4	17
По-скоро да	15	62
Абсолютно да	5	21
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.18. Учениците избягват конфликтни ситуации.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	8	34
По-скоро да	13	54
Абсолютно да	3	12
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.19. Когато са в конфликтни ситуации, учениците се опитват да се справят с тях по мирен начин.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	10	42
По-скоро да	12	50
Абсолютно да	2	8
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.20. В конфликтни ситуации учениците се държат агресивно към други деца.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	1	4
По-скоро не	10	42
Понякога	10	42
По-скоро да	3	12
Абсолютно да	-	-
Не знам / Не е приложимо	-	-

приложимо		
-----------	--	--

3.21. В конфликтни ситуации учениците реагират с гняв, обиждат се, обръщат се с гръб и си тръгват.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	2	8
По-скоро не	9	38
Понякога	10	42
По-скоро да	3	12
Абсолютно да	-	-
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.22. Учениците често причиняват конфликти.

Допълнителни коментари: НЕ

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	16	67
Понякога	5	21
По-скоро да	3	12
Абсолютно да	-	-
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.23. Бихме искали да Ви помолим да представите с няколко изречения общата картина за класа по отношение на емоционалното и социалното развитие.

Брой учители, които не са отговорили: 13

Брой на учителите, които са отговорили: 11

В кратките описания, предоставени от учителите, емоционалното и социалното развитие на техните ученици се оценява като добро и адекватно за възрастта. Представените аргументи включват твърдения, че учениците изразяват емоциите си по подходящ начин, изразяват съпричастност, взаимно си помагат, спазват социалните правила, работят добре в екипи, приемат други детски индивидуалности, а конфликтните ситуации, които възникват, обикновено бързо се решават.

2.3.2.4. Стиллове на учење при учениците

4.1. Посочете стила на учене при учениците (1 – най-ниско, 5 – най-високо)

Един учител не отговори на въпросите, включени в тази част.

4.1.1. Учат наизуст, защото не разбират всичко

1	2	3	4	5	Не знам
2 (9%)	7 (30%)	10 (43%)	4 (18%)	0 (0%)	0 (0%)

4.1.2. Стремят се да разберат това, което учат

1	2	3	4	5	Не знам
0 (0%)	3 (13%)	6 (26%)	10 (43%)	4 (18%)	0 (0%)

4.1.3. Те не учат изобщо, защото си спомнят всичко от часовете

1	2	3	4	5	Не знам
2 (9%)	8 (35%)	10 (43%)	3 (13%)	0 (0%)	0 (0%)

4.1.4. Те се учат чрез проби и грешки

1	2	3	4	5	Не знам
3 (13%)	4 (18%)	7 (30%)	7 (30%)	2 (9%)	0 (0%)

4.1.5. Те се учат като решават проблеми

1	2	3	4	5	Не знам
0 (0%)	4 (18%)	9 (39%)	7 (30%)	3 (13%)	0 (0%)

4.1.6. Учат се чрез подражание

1	2	3	4	5	Не знам
0 (0%)	4 (18%)	6 (26%)	12 (52%)	1 (4%)	0 (0%)

4.1.7. Те предпочитат други занимания пред ученето

1	2	3	4	5	Не знам
4 (18%)	4 (18%)	0 (0%)	14 (60%)	0 (0%)	1 (4%)

4.1.8. Моля, представете най-общо мнението си за стиловете на учене в класа.

Само 7 учители предоставиха отговори:

- Стиловете са много различни в зависимост от темперамента на ученика;
- Моите ученици учат предимно чрез имитация и чрез проби и грешки;
- Те се опитват да разберат, не обичат да учат наизуст;
- Предпочитат визуални средства;

- Най-лесно се учат, когато са включени в дейностите на малки групи и когато участват в игри;
- Обичат да решават проблемите в екип;
- Подкрепям взаимодействието между учениците в групи с разпределени отговорности.

4.2. Какви жизнени умения притежават учениците (според възрастта им)?

(1 – най-ниско, 5 – най-високо)

Един учител не отговори на въпросите, включени в този раздел.

4.2.1. Вземане на решения и решаване на проблеми.

1	2	3	4	5	Не знам
0 (0%)	5 (22%)	10 (43%)	6 (26%)	2 (9%)	0 (0%)

4.2.2. Творческо и критично мислене.

1	2	3	4	5	Не знам
1 (4%)	6 (26%)	2 (9%)	9 (39%)	5 (22%)	0 (0%)

4.2.3. Ефективна комуникация и поддържане на добри междуличностни взаимоотношения

1	2	3	4	5	Не знам
0 (0%)	2 (9%)	11 (48%)	10 (43%)	0 (%)	0 (0%)

4.2.4. Самопознание и съпричастност

1	2	3	4	5	Не знам
1 (4%)	3 (13%)	9 (39%)	7 (31%)	3 (13%)	0 (0%)

4.2.5. Справяне с емоциите и управление на стреса

1	2	3	4	5	Не знам
0 (0%)	4 (17%)	13 (56%)	6 (27%)	0 (0%)	0 (0%)

4.2.6. Моля, очертайте най-общо ситуацията в класа по отношение развитието на жизнените умения.

Отговори дадоха 11 учители:

- Учениците разбират адекватно различните житейски ситуации.
- Управлението на трудни ситуации, самоконтрола и стреса зависи до голяма степен от семейната среда. Повечето от учениците имат високо самочувствие. За разрешаването на конфликти разчитат на учителя. Добро планиране на времето.
- Интересуват се от развиване на критично мислене и асертивност и разбиране емоциите на другите.
- Успяват добре за възрастта си.
- Учениците успяват да оценят риска в конкретна ситуация. Те работят върху разрешаването на конфликти. В трудни ситуации те искат помощ.
- Житейските умения се развиват с опита.

- Креативност, позитивно мислене, сътрудничество.
- Адекватност за възрастта (2)
- Обучение чрез разбиране и работа в екип.
- Успяват да изпълняват задачите си самостоятелно, да разбират мястото си сред съучениците си, да уважават учителя.

2.3.2.5. Общи заключения

1) Училището и училищната среда

Според учителите си учениците от тази група по-скоро (54%) или абсолютно (33%), харесват училището си.

Освен това, мнозинството от учениците се чувстват по-скоро в безопасност в училище (71%), а останалата част (29%) – в абсолютна безопасност.

Училищните сгради са удобни (63% - „по-скоро да“, 37% - „абсолютно да“).

Училището предоставя учебни материали на учениците (62% - „абсолютно да“, 38% - „по-скоро да“).

Когато става дума за възможностите, които училището осигурява на учениците за експерименти и практически дейности, отговорът „понякога“ е с най-висок дял - 38%, което е по-високо от определено положителните мнения (21%). Отрицателните мнения представляват 20%.

Ситуацията във връзка с осигуряване на пространство за извънкласни дейности на учениците е по-добра (46% - „абсолютно да“, 21% - „по-скоро да“). Общият брой отрицателни отговори и опцията понякога достигат 33% (отрицателни отговори общо - 16%, понякога - 17%). Резултатите показват различно ниво на инфраструктура на училищата по отношение на осигуряването на пространство за извънкласни дейности.

Училището определено работи по организирането на извънкласни събития за учениците, според 58% от учителите, 17% декларират по-ниско ниво и други 17% - понякога.

Учениците са доволни от събитията, те абсолютно (67%) или по-скоро (25%) биха искали да участват в тях.

Отговорите за ученици, принадлежащи към различни култури, присъстващи в училището, се разделят, както е в реалната ситуация. Отговорите „по-скоро да“ и „понякога“ привличат равен брой гласове (25%), „абсолютно“ - 21%, отрицателни отговори са общо 29%. Отношението към тази ситуация също е различно. Никой не дава категоричен отрицателен отговор. Умерените отрицателни и положителни мнения имат равни дялове (26% - „по-скоро“ и в двата случая). 17% от учителите смятат, че учениците приемат ситуацията като абсолютно положителна, 13% - понякога и 17% - не знам / НП. Резултатите очертават относително ниско ниво на приемане на представители на други култури в ученическата общност, което трябва да се има предвид при работата с учениците и техните семейства.

Агресивното поведение сред учениците от тази група не е толкова често, колкото в групата на по-възрастните ученици. 41% от преподавателите заявяват, че подобни епизоди се случват понякога и 38% дават положителни отговори (21% - „по-скоро да“, 17% - „абсолютно да“), 21% заявяват по-скоро липса на агресивно поведение.

По отношение на помощта на училището за ученици, страдащи от агресия / насилие, учителското мнение е, че учениците смятат, че училището определено (50%) или по-скоро (17%) подкрепя тези ученици. Въпреки това делът на учениците, които понякога се доверяват на училището в този аспект, е доста висок - 29%. Но според мнозинството учители (92%), учениците абсолютно или по-скоро приемат училището като място, където може да се получи помощ (и двете степени имат равни дялове от 46%).

От гледна точка на учителите учениците са много доволни от контакта си с учителите (62% - „абсолютно да“, 33% - „по-скоро да“). Контактът на учениците с управленския, административния и охранителния персонал също е добър според учителите, но в по-малка степен, най-вероятно поради факта, че учениците нямат много контакти с тези представители на училищния персонал.

По-голямата част от учителите мислят (96%), че учениците възприемат отношенията си с другите ученици, като по-скоро (50%) или абсолютно (46%) добри.

Любимите дейности на учениците по време на часовете според учителите са груповата работа, игровите елементи в упражненията, интерактивните методи. Те също така харесват часовете по математика, български език и физическо и се забавляват по време на междучасията, както и извънкласни дейности - клубове по интереси, особено танци и различни артистични занимания (рисуване, пеене, актьорско майсторство), екскурзии, "зелени уроци" уроци в планината и гората.

2) Социални и емоционални компетентности на учениците

Учениците са доволни от това, че са членове на групата (54% - „по-скоро да“, 46% - „абсолютно да“), което показва, че те се чувстват приети от съучениците си.

Има категорично признати (42%) или по-скоро приети (29%) лидери в класа, според учителите. Другите мнения - отрицателните отговори и „понякога“ привличат значително по-нисък дял от гласовете, съответно 16% и 13%.

Интересът към връстниците и сътрудничеството с тях е на средно ниво. Умерените позитивни отговори на учителите (71% - „по-скоро да“) преобладават над категорично положителните оценки (21% - „абсолютно да“), което показва необходимост от допълнителна работа в разглежданата област. Това се потвърждава от мнението на учителите за сътрудничеството в групата (58% - „по-скоро да“, 38% - „абсолютно да“).

По-голямата част от учителите (88%) смятат, че учениците в класа са абсолютно (46%) или по-скоро (42%) активни по време на уроците. В сравнение с по-възрастните ученици, по-младите демонстрират по-високо ниво на участие в дейностите по време на уроците.

Както може да се очаква, участието на учениците в груповите игри е още по-високо (67% - „абсолютно“, 29% - „по-скоро да“).

Учениците са отворени за контакт с възрастни, макар и в различна степен (50% - „абсолютно“, 42% - „по-скоро да“).

Учителите смятат, че учениците по-скоро (75%) или абсолютно (25%) спазват правилата в групата.

Изграждането на отношения между учениците в групата е добро - 62% от учителите споделят мнението, че опитите за контакти са по-скоро разбирани от другите деца, делът на „абсолютно да“ е доста нисък (17%), а опцията „понякога“ привлича 21% от гласовете. Нивото на приемане в групата е сходно. По-голямата част от учителите (79%) смятат, че учениците са по-скоро (58%) или абсолютно (21%) активни да започнат разговор и да поканят други деца да играят заедно. Мненията, че това се случва понякога отново съставляват 21% от всички гласове.

Отговорът на учениците към емоциите на другите деца е по-висок според учителите - 46% от тях мислят, че учениците определено и 37% по-скоро помагат и се опитват да развеселят връстниците, а отговорът „понякога“ е посочен от 17% от учителите.

Повече от половината от учителите (58%) смятат, че учениците по-скоро, а 29% определено знаят правата си. Останалите мнения (12%) се разпределят между по-скоро не (4%) и понякога (8%).

Уважението към правата и свободата на другите от страна на учениците се оценява от учителите на относително добро ниво - 62% дават отговор „по-скоро да“ и 17% - „абсолютно

да“. Но делът на тези, които смятат, че учениците спазват социалните норми, понякога е 21%, което трябва да се има предвид при работата с учениците.

Според мнозинството от учителите, учениците по-скоро (46%) или определено (29%) говорят за важни за тях въпроси. 25% обаче смятат, че това се случва понякога. Сравнявайки тази група ученици с по-възрастните, по-малките имат по-висока степен на асертивност, но това не означава, че работата с тях в тази област трябва да бъде подценявана.

Различните аспекти на емоционалното развитие на учениците са очертани от резултатите, представени по-долу.

Според 42% от учителите, учениците са в състояние да изразят адекватно чувствата си на ситуацията, следвани от онези, които казват, че това понякога се случва (29%) и тези, които смятат, че учениците определено са способни на адекватна емоционална реакция в дадена ситуация.

Нивото на способност на учениците да показват добро настроение, удовлетворение и радост е по-високо според учителите (62% - „по-скоро да“, 34% - „абсолютно да“). Няма отрицателни отговори и само 4% от гласовете подкрепят опцията „понакога“.

Нивото на разпознаване на емоциите и емпатичния отговор на другите хора е на сравнително добро ниво - 62% от учителите смятат, че учениците по-скоро се чувстват съпричастни, разпознават и назовават емоциите на другите деца, 21% вярват, че това е абсолютно вярно за техните ученици. Средната позиция „понакога“ привлича 21% от мненията.

Учениците по-скоро (54%) или определено (12%) избягват конфликти според повечето учители. Останалата част, представляваща 34% от мненията, смята, че това се случва понякога.

Мирният начин за справяне с конфликтите е по-скоро обичайното поведение на учениците, според 50% от учителите, следвани от тези, които смятат, че този подход се предпочита понякога (42%), докато делът на определено положителната позиция е едва 8%.

По-скоро учениците не се държат агресивно в конфликтни ситуации, според 42% от учителите. Още 42% подкрепят мнението, че понякога учениците са агресивни към други деца, когато участват в конфликти.

Понякога учениците реагират с гняв, обиждат се, според 42% от учителите, последвани от тези, които смятат, че подобни реакции са по-скоро нетипични за учениците (38%).

Повечето учители (67%) смятат, че учениците не причиняват конфликти. Останалата част се разпределя между мненията, че това се случва понякога (21%) или по-скоро често (12%).

Резултатите, представени по-горе, очертават необходимостта от работа с учениците по отношение на управлението на негативните емоции и развитието на умения за справяне с конфликти по конструктивен начин.

В кратките описания, предоставени от учителите, емоционалното и социалното развитие на техните ученици се оценява като добро и адекватно за възрастта. Представените аргументи включват изявления, че учениците изразяват емоциите си по подходящ начин, изразяват съпричастност, взаимно си помагат, спазват социалните правила, работят добре в екипи, приемат други детски индивидуалности, конфликтните ситуации обикновено се решават бързо.

3) Стиллове на учене при учениците

Резултатите за преобладаващите нива в учебните стиллове на учениците, според мнението на учителите, са следните:

- Учат наизуст, защото не разбират всичко - ниво 3 (43%), ниво 2 (30%);
- Учат с разбиране - ниво 4 (43%)
- Те не учат изобщо, защото си спомнят всичко от класа - ниво 3 (43%), ниво 2 (35%);
- Те учат чрез проби и грешки - ниво 3 (30%), ниво 4 (30%);
- Учат чрез решаване на проблеми - ниво 3 (39%), ниво 4 (30%);
- Учат чрез имитация - ниво 4 (52%), ниво 3 (26%);
- Предпочитат дейности, различни от учене - ниво 4 (60%).

Резултатът, представен по-горе, показва, че според учителите, учениците се опитват да учат с разбиране, но понякога учат наизуст. Учениците не разбират достатъчно всичко по време на уроците и трябва да учат в къщи или най-вероятно защото имат задачи за индивидуална работа у дома. Обучението чрез имитация често се използва от учениците. Резултатите от обучението чрез решаване на проблеми очертават необходимостта от насърчаване на учениците да го използват чрез по-интензивно прилагане на методи, основаващи се на този стил на учене по време на учебните часове и задаване на задачи, изискващи намиране на решения или разсъждение върху решения на проблеми.

Когато отговарят на отворените въпроси, някои учители посочват, че техните ученици се учат най-лесно, докато работят в малки групи и извършват дейности, които включват игрови елементи и намирането на решения на проблеми, други ученици се нуждаят от визуализация, за да разбират различни проблеми.

Резултатите от оценката на учителите за развитието на жизнените умения на учениците са, както следва:

- Взимане на решения и разрешаване на проблеми - ниво 3 (43%), ниво 4 (26%);
- Креативно и критично мислене - ниво 4 (39%), ниво 2 (26%);
- Ефективна комуникация и поддържане на добри междуличностни отношения - ниво 3 (48%), ниво 4 (43%);
- Самосъзнание и съпричастност - ниво 3 (39%), ниво 4 (24%);
- Справяне с емоциите и управление на стреса - ниво 3 (56%), ниво 4 (27%).

Представените резултати показват, че ниво 3 преобладава в оценката на всички жизнени умения, с изключение на творческото критическо мислене, при което ниво 4 е с най-голям дял. Най-високо е оценката на уменията на учениците за ефективна комуникация. Ниво 4, с изключение на двете споменати области на жизнени умения, е сравнително слабо представено. Ето защо са необходими допълнителни усилия за развитие на жизнените умения на учениците.

2.3.3. Група В – Учители

2.3.3.1. Лични данни

1.1. Възраст

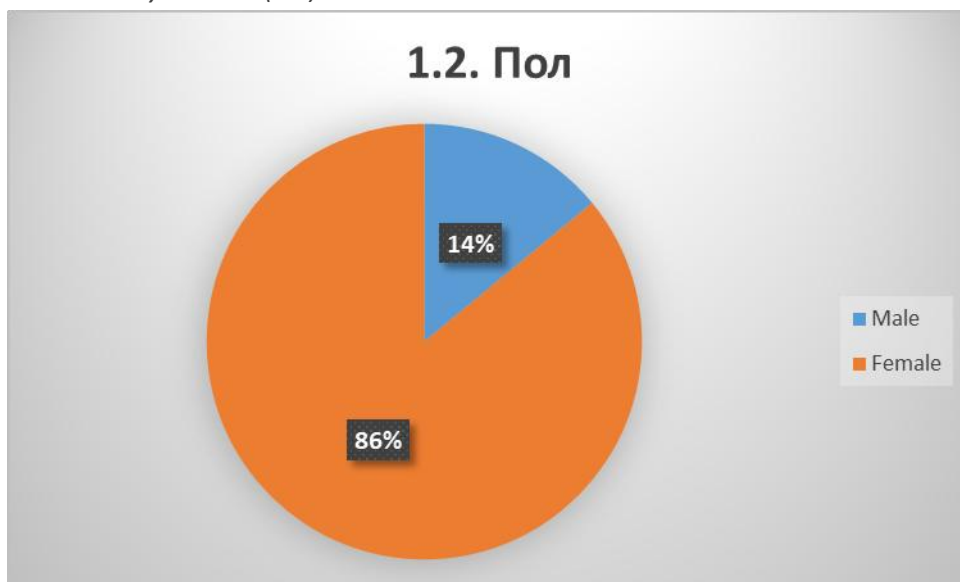
214 учители участваха в изследването.

- до 30 години - 17 учители
- 31 - 40 години - 49 учители
- 36 - 40 години - 60 учители
- 41 - 50 години - 60 учители
- 51 - 60 години - 66 учители
- 61 – 70 години – 22 учители

1.2. Пол

Мъже - 30 учители (14%)

Жени - 184 учители (86%)



1.3. Националност

213 учители са българи, а 1 е поляк.

1.4. Преподаван предмет / предмети

Предмети	Брой на учителите
Български език и Литература	71
Английски език	20
Информатика	10
Математика и IT	11

Философия	9
Спорт	2
Музика	3
Биология	10
История	14
География	10
Химия	10
Човек и общество	9
Възпитател	12
Учител в начално училище	23

1.5. Опит в преподаването

- По-малко от 2 години - 5 учители (2%)
- 3 - 5 години – 32 учители (15%)
- 6 - 10 години - 54 учители (25%)
- **11 - 20 години - 92 учители (43%)**
- 21 years and more - 31 учители (15%)

2.3.3.2. Обща информация за училището

2.1. Училище

- Начално училище – 152 учители (71%)
- Гимназия – 62 учители (29%)

2.2. Приблизителен брой на децата в училище (общо)

- Малко училище (по-малко от 150 ученици) – 4 училища
- Средно училище (151 – 300 ученици) – 6 училища
- Голямо училище (301 и повече ученици) – 8 училища

2.3. Има ли в училище деца с обучителни затруднения?

- Да – 156 (73%)
- Не – 58 (27%)

2.4. Има ли ученици с по-малко възможности за постигане на успех в обучението?

- Да – 143 (67%)
- Не – 71 (33%)

2.5. Ако отговорът на предишния въпрос е "да", пред какви проблеми / предизвикателства се изправят учениците с по-малко възможности?

- Икономически - 47 (22%)
- Географски – 4 (2%)
- Образователни – 108 (50%)
- Културни – 53 (25%)
- Други – 2 (1%): емоционални и здравни проблеми

2.6. Как оценявате нивото на преждевременно напускане в училището?

- Много високо (повече от 20%) – 0 (0%)
- Високо (15%-19%) – 17 (2%)
- Средно (10%-14%) – 59 (14%)
- Ниско (5-9%) – 75 (25%)
- Много ниско (по-малко от 4%) – 64 (57%)

2.3.3.3. Училището и училищната среда

3.1. Смятате ли, че мястото, където се намира училището (район, град, област) е безопасно?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	7	3,27
По-скоро не	15	7,00
Понякога	9	4,20
По-скоро да	118	55,16
Абсолютно да	65	30,37
Не знам / не е приложимо	-	-

3.2. Смятате ли, че в училищната сграда има риск за безопасността на учениците?

Допълнителни коментари: не

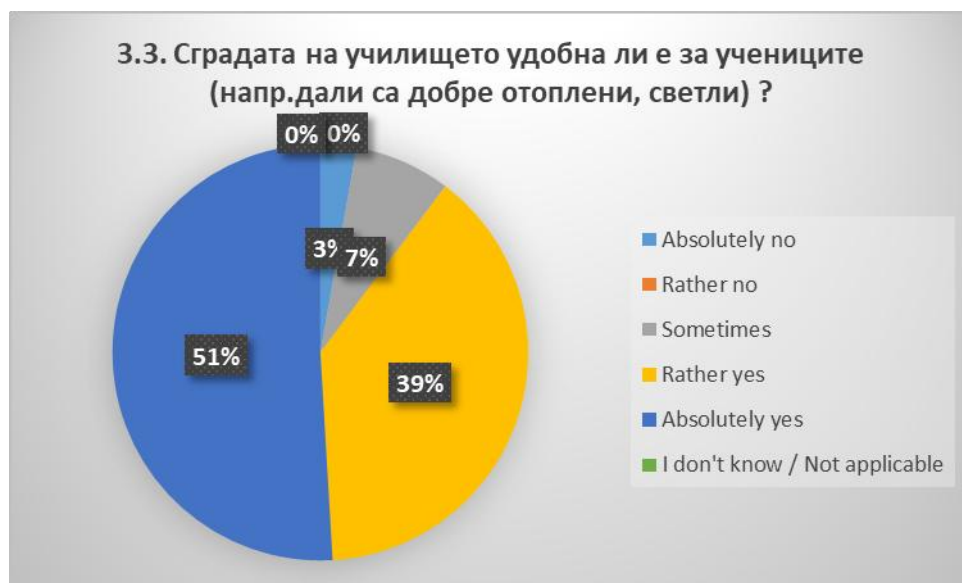
Отговори	Брой	%
Абсолютно не	83	38,78
По-скоро не	92	42,99
Понякога	31	14,49
По-скоро да	3	1,40
Абсолютно да	5	2,34
Не знам / не е приложимо	-	-

3.3. Сградата на училището удобна ли е за учениците (например, дали са добре отоплени, светли, ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	6	2,80
По-скоро не	-	-

Понякога	16	7,48
По-скоро да	83	38,78
Абсолютно да	109	50,94
Не знам / не е приложимо	-	-



3.4. Предоставя ли училището учебни материали за учениците (например, учебници, книги, учебни пособия...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	3	1,40
По-скоро не	5	2,34
Понякога	6	2,80
По-скоро да	96	44,86
Абсолютно да	104	48,60
Не знам / не е приложимо	-	-

3.5. Училището предоставя ли на учениците възможности да експериментират в лаборатории и да извършват практически дейности?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	14	6,55
По-скоро не	22	10,28

Понякога	46	21,50
По-скоро да	87	40,65
Абсолютно да	45	21,02
Не знам / не е приложимо	-	-

3.6. Училището предоставя ли на учениците пространство за извънкласни дейности (например, театър, музика, различни представления ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	11	5,14
Понякога	18	8,42
По-скоро да	88	41,12
Абсолютно да	97	45,32
Не знам / не е приложимо	-	-

3.7. Училището организира ли извънкласни събития (например, спортни дейности, дискуссионни клубове, мероприятия, конкурси ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	9	4,21
По-скоро да	22	10,28
Абсолютно да	183	85,51
Не знам / не е приложимо	-	-

3.8. Имат ли желание учениците да участват в събития, организирани в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	8	3,74

По-скоро да	56	26,17
Абсолютно да	150	70,09
Не знам / не е приложимо	-	-

3.9. В училището има ли ученици в, принадлежащи към култура, различна от повечето ученици (например, поради произход, религия ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	22	10,29
По-скоро не	56	26,17
Понякога	25	11,68
По-скоро да	83	38,78
Абсолютно да	28	13,08
Не знам / не е приложимо	-	-

3.10. Мислите ли, че това е позитивна ситуация?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	50	23,36
Понякога	42	19,63
По-скоро да	60	28,04
Абсолютно да	40	18,69
Не знам / не е приложимо	22	10,28

3.11. Училището помага ли на учениците, които са в риск да отпаднат от обучението?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	33	15,42
По-скоро не	22	10,28
Понякога	-	-
По-скоро да	36	16,82

Абсолютно да	123	57,48
Не знам / не е приложимо		

3.12. Училището помага ли на учениците, които са в риск да не преминат в следващия клас?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	51	23,83
По-скоро не	22	10,28
Понякога	-	-
По-скоро да	41	19,16
Абсолютно да	86	40,19
Не знам / не е приложимо	14	6,54

3.13. Училището помага ли на учениците, които са в риск от лошо представяне в училище (например, ниски оценки, образователни дефицити, често без домашни, бавен темп на работа ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	6	2,80
По-скоро не	7	3,27
Понякога	-	-
По-скоро да	49	22,9
Абсолютно да	152	71,03
Не знам / не е приложимо	-	-

3.14. Училището помага ли на учениците, които показват рискови поведения като употреба на алкохол, наркотици, пушене ...?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	14	6,54
По-скоро не	3	1,40
Понякога	16	7,48
По-скоро да	44	20,56
Абсолютно да	118	55,14

Не знам / не е приложимо	19	8,88
--------------------------	----	------

3.15. Случва ли се в училището, момчетата или момичетата, принадлежащи към малцинство (етническо, религиозно, ...), да са дискриминирани или осмивани?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не		24,67
По-скоро не		32,47
Понякога		23,37
По-скоро да		6,49
Абсолютно да		10,39
Не знам / не е приложимо		3,9

3.16. Училището помага ли (или би ли помогнало) на учениците, които са дискриминирани или осмивани, защото принадлежат към някои малцинства (етнически, религиозни, ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	8	3,74
По-скоро не	16	7,48
Понякога	15	7,01
По-скоро да	22	10,28
Абсолютно да	124	57,94
Не знам / не е приложимо	29	13,55

3.17. Има ли в училището епизоди на агресия / насилие и тормоз?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	15	7,01
По-скоро не	41	19,16
Понякога	98	45,79
По-скоро да	38	17,76
Абсолютно да	22	10,28
Не знам / не е приложимо	-	-

приложимо		
-----------	--	--



3.18. Училището помага ли (или би ли помогнало) на учениците, които са подлагани на агресия / насилие и тормоз?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не		-
По-скоро не	6	2,80
Понякога	11	5,14
По-скоро да	46	21,50
Абсолютно да	140	65,42
Не знам / не е приложимо	11	5,14

3.19. Смятате ли, че училището е място, където учениците могат да получат помощ, в случай на нужда?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не		-
По-скоро не	3	1,40
Понякога	11	5,14
По-скоро да	42	19,63
Абсолютно да	150	70,09
Не знам / не е приложимо	8	3,74

3.20. Родителите на учениците участват ли в дейностите на училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не		-
По-скоро не	6	2,80
Понякога	44	20,56
По-скоро да	97	45,33
Абсолютно да	61	28,51
Не знам / не е приложимо	6	2,80

3.21. Училището отдава ли внимание на теми като интеграция / толерантност и уважение към всички?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	8	3,74
По-скоро да	39	18,22
Абсолютно да	161	75,23
Не знам / не е приложимо	6	2,81

2.3.3.4. Отношения с учениците

4.1. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с директора на училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	3	1,40
Понякога	12	5,61
По-скоро да	88	41,12
Абсолютно да	103	48,13
Не знам / не е приложимо	8	3,74

4.2. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с администрацията и персонала по обслужването/ сигурността в училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	8	3,74
Понякога	14	6,54
По-скоро да	86	40,19
Абсолютно да	100	46,73
Не знам / не е приложимо	6	2,80

4.3. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с техния класен ръководител?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	12	5,61
Понякога	-	-
По-скоро да	93	43,46
Абсолютно да	109	50,93
Не знам / не е приложимо	-	-



4.4. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с учителите?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	22	10,28
По-скоро да	118	55,14
Абсолютно да	74	34,58
Не знам / не е приложимо	-	-

4.5. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с другите ученици?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
----------	------	---

Абсолютно не	3	1,40
По-скоро не	5	2,34
Понякога	6	2,80
По-скоро да	97	45,33
Абсолютно да	103	48,13
Не знам / не е приложимо	-	-

4.6. Смятате ли, че сте честни с учениците?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	3	1,40
По-скоро да	112	52,34
Абсолютно да	99	46,26
Не знам / не е приложимо	-	-

4.7. Смятате ли, че учениците могат да говорят с учителите си за личните си проблеми (например, проблеми с родителите или с други ученици)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	33	15,42
По-скоро да	95	44,39
Абсолютно да	86	40,19
Не знам / не е приложимо	-	-

2.3.3.5. Отношения с родителите на учениците

5.1. Оценявате ли Вашите контакти с родителите на учениците като добри?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	21	9,81
По-скоро да	118	55,14
Абсолютно да	75	35,05
Не знам / не е приложимо	-	-

5.2. Често ли (най-малко два пъти в месеца) информирате родителите за напредъка в обучението и поведението на учениците?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	11	5,14
Понякога	25	11,68
По-скоро да	91	42,52
Абсолютно да	87	40,66
Не знам / не е приложимо	-	-

5.3. Предоставя ли се информацията за ученика на родителите му в атмосфера на уважение и разбиране?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	14	6,54
По-скоро да	89	41,59
Абсолютно да	111	51,87
Не знам / не е приложимо	-	-

5.4. Училището насърчава ли родителите да вземат активно участие в дейностите на училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	11	5,14
По-скоро да	64	29,90
Абсолютно да	139	64,96
Не знам / не е приложимо	-	-

2.3.3.6. Общи заключения

1) Училището и училищната среда

Мнозинството от учителите смятат, че районът, в който се намира училището, е по-скоро (55%) или абсолютно (30%) безопасен. Преобладаващото мнение е, че в училищните сгради няма рискове за безопасността на студентите (45% - "по-скоро не", "абсолютно не" - 39%).

Освен това училището е удобно за учениците (51% - "абсолютно да", 39% - "по-скоро да"). То предоставя учебни материали на учениците (49% - "абсолютно да", 45% - "по-скоро да").

Условията, осигурявани на учениците да придобият опит, не са достатъчни. Около половината от учителите казват, че такива възможности съществуват, умереното положително мнение преобладава (41%) над определеното (21%). Отрицателните становища съставляват 17%, а делът на тези, които посочват понякога е 22%.

В по-голямата част от случаите училищната инфраструктура осигурява райони за извънкласни дейности на учениците (45% - "абсолютно да", 41% - "по-скоро да"). Извънкласни събития определено се организират (85%) и учениците с готовност участват в тях (70%).

Според 64% от учителите, ученици от различни култури посещават училище, но техният брой е различен (39% - "по-скоро да", 13% - "абсолютно да", 12% - "понякога").

Някои от учителите изразиха различно мнение по тази ситуация. Положителните отговори са 47%, умерените преобладават (28% - "по-скоро да"), следвана от умерена негативна позиция (23% - по-скоро не), понякога (20%).

По-голямата част от учителите (71%) заявяват, че училището определено (57%) или по-скоро (17%) помага на учениците, които са изложени на риск да напуснат образованието си. Останалата част (29%) подкрепят отрицателното мнение.

Помощта, която се предоставя на студентите, които са в риск да не преминат в следващия клас, е на по-ниско ниво, според учителите. Учениците определено (40%) или абсолютно (19%) подкрепят тази ситуация, докато 34% казват, че училището не помага (24% - "абсолютно не", 10% - "по-скоро не").

Положението е много по-добро, когато става въпрос за подпомагане на ученици, които са изложени на риск от лошо училище - 71% от учителите посочват, че учениците определено се подкрепят, 23% - по-скоро, а отрицателните отговори са 6%.

Повечето учители заявяват, че училището оказва помощ на учениците, които показват рисково поведение (55% - "абсолютно да", 21% - "по-скоро да").

Приемането на учениците, принадлежащи към различни култури в училищната общност, е на средно ниво. 57% от учителите казват, че няма случаи на дискриминация на тези момчета и момичета (32% отговарят "по-скоро не", а 25% "абсолютно не"), следвани от тези, които посочват, че това се случва понякога (23%), като положителните отговори са 16%. Резултатите показват, че работата с учениците в дискутираната област се нуждае от подобрене. Повечето от учителите смятат, че училището определено (58%) или по-скоро (10%) осигурява подкрепа на учениците, които са дискриминирани или осмивани, отрицателните отговори съставляват 11%, а опцията понякога привлича 7% от мненията.

Нивото на агресия и насилие в училището е средно, според учителите. 46% казват, че такива епизоди се случват понякога. Споделените отрицателни отговори привличат 26% от мненията, а положителните - 27%. Учениците, които страдат от агресия и насилие, получават подкрепа в училище, тъй като мнозинството от учителите го декларират (65% - "абсолютно да", 22% - "по-скоро да").

Учителите смятат, че училището определено е (70%) или по-скоро (20%) място, където учениците могат да получат помощ и подкрепа, ако е необходимо.

По-голямата част от учителите декларират, че родителите на учениците участват по-скоро (45%) в училищните дейности, следвани от онези, които категорично подкрепят това мнение (29%) и учителите, които смятат, че това понякога се случва (21%). Тези резултати показват, че сътрудничеството между родителите на учениците не е достатъчно интензивно.

Значението, дадено на темите за интеграция, толерантност и уважение към всички е високо според учителите (75% - "абсолютно да", 18% - "по-скоро да").

2) Отношения с учениците

Според мнението на учителите, учениците имат относително добри отношения с:

- ръководството на училището (48% - "абсолютно да", 41 - "по-скоро да");
- администрацията на училището и останалия персонал (47% - "абсолютно да", 40 - "по-скоро да").

Отношенията на учениците с техните преподаватели са на по-високо ниво:

- с класния учител (51% - "абсолютно да", 43 - "по-скоро да");
- с другите учители (55% - "по-скоро да"; 35% - "абсолютно да").

Отношенията на учениците с другите им съученици също са относително добри (48% - "абсолютно да", 45% - "по-скоро да").

Почти всички учители заявяват, че са справедливи към своите ученици, макар и в различна степен, като умерените положителни отговори (52% - "по-скоро да") преобладават над определените (46% - "абсолютно да").

Мнозинството от учителите смятат, че учениците им се доверяват - 40% определено са убедени в това, а 44% - по-скоро.

3) Отношения с родителите на учениците

По-голямата част от учителите са по-скоро (55%) или абсолютно (35%) удовлетворени от контакта, който имат с родителите на учениците. Учителите по-скоро (43%) или абсолютно (41%) често информират родителите за напредъка на детето си. Освен това информацията се

предоставя в атмосфера на доброжелателство и разбиране (21% - "абсолютно да", 42 - "по-скоро да").

Училището насърчава родителите да участват в училищния живот (65% - "абсолютно да", 30% - "по-скоро да").

2.3.4. Група Г – Родители

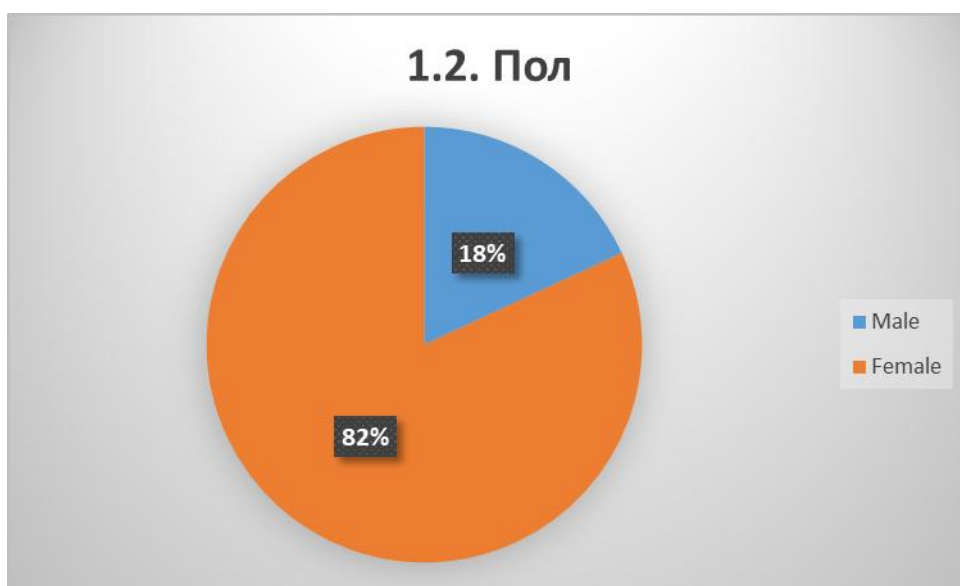
2.3.4.1. Лични данни

1.1. Възраст

- 18 - 30 години - 17 души
- 31 - 40 години - 190 души
- 41 - 50 години – 80 души
- 46 - 50 години - 21 души
- 51 - 60 години - 3 души
- 61- 70 години – 1 човек

1.2. Пол

- Мъже - 53 души (18%)
- Жени - 240 души (82%)



1.3. Националност

Всички участници са българи.

2.3.4.2. Обща информация за училището

2.1. Училището, което Вашето дете посещава

- Начално училище – 254 (87%)
- Гимназия – 39 (13%)

2.2. Знаете ли какво е нивото на преждевременното отпадане в училището?

- Да – 66 (23%)
- **Не – 227 (77%)**

2.3. Ако да, как оценявате нивото на преждевременно отпадане в училището?

- Много високо (повече от 20%) – 0 (0%)
- Високо (15%-19%) – 6 (9%)
- Средно (10%-14%) – 26 (39%)
- Ниско (5-9%) – 19 (29%)
- Много ниско (по-малко от 4%) – 15 (23%)

2.3.4.3. Училището и училищната среда

3.1. Смятате ли, че мястото, където се намира училището (район, град, област) е безопасно?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	8	2,73
По-скоро не	19	6,48
Понякога	11	3,75
По-скоро да	158	53,92
Абсолютно да	92	31,40
Не знам / Не е приложимо	5	1,72

3.2. Смятате ли, че в училищната/ните сгради има риск за безопасността на учениците?

Допълнителни коментари: не

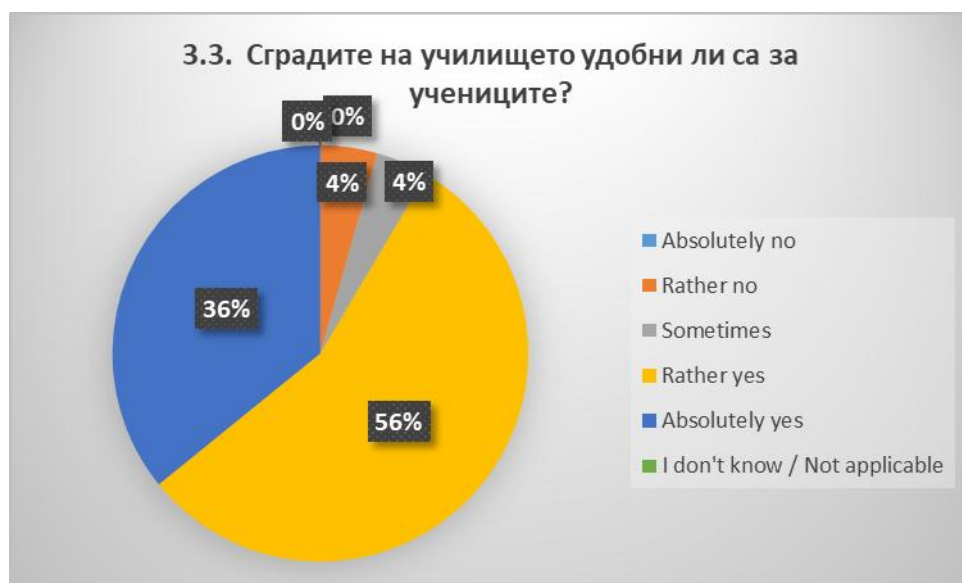
Отговори	Брой	%
Абсолютно не	27	9,22
По-скоро не	134	45,73
Понякога	44	15,02
По-скоро да	42	14,33
Абсолютно да	38	12,97
Не знам / Не е приложимо	8	2,73

3.3. Сградите на училището удобни ли са за учениците (например, дали са добре отоплени, светли, ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
----------	------	---

Абсолютно не	-	-
По-скоро не	13	4,44
Понякога	12	4,09
По-скоро да	163	55,63
Абсолютно да	105	35,84
Не знам / Не е приложимо	-	-



3.4. Предоставя ли училището учебни материали за учениците (например книги, учебници, учебни пособия...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	4	1,36
По-скоро не	11	3,75
Понякога	29	9,90
По-скоро да	153	52,22
Абсолютно да	90	30,72
Не знам / Не е приложимо	6	2,05

3.5. Училището предоставя ли на учениците възможности да експериментират в лаборатории/ работилници и да извършват практически дейности?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
----------	------	---

Абсолютно не	22	7,51
По-скоро не	43	14,68
Понякога	55	23,01
По-скоро да	81	27,64
Абсолютно да	33	11,26
Не знам / Не е приложимо	59	20,14

3.6. Училището предоставя ли на учениците пространство за извънкласни дейности (например, театър, музика, различни представления ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	23	7,85
Понякога	49	16,72
По-скоро да	144	49,15
Абсолютно да	73	24,91
Не знам / Не е приложимо	4	1,36

3.7. Училището организира ли извънкласни събития (например, спортни дейности, дискуссионни клубове, мероприятия, конкурси ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	19	6,48
Понякога	43	14,68
По-скоро да	128	43,69
Абсолютно да	95	32,42
Не знам / Не е приложимо	8	2,73

3.8. Вашето дете с желание ли участва в извънкласни събития, организирани в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	29	9,90
Понякога	56	19,11

По-скоро да	126	43,00
Абсолютно да	82	27,99
Не знам / Не е приложимо	-	-

3.9. В училището има ли ученици, принадлежащи към култура, различна от повечето ученици (например, поради произход, религия ...)?

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	17	5,80
По-скоро не	56	19,11
Понякога	31	10,58
По-скоро да	69	23,55
Абсолютно да	52	17,75
Не знам / Не е приложимо	68	23,21

3.10. Мислите ли, че това е позитивна ситуация?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	9	2,61
По-скоро не	30	12,42
Понякога	47	15,59
По-скоро да	47	25,48
Абсолютно да	62	20,92
Не знам / Не е приложимо	68	22,98

3.11. Училището помага ли на учениците, които са в риск да отпаднат от обучението?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	15	5,13
По-скоро не	31	10,58
Понякога	11	3,75
По-скоро да	78	26,62
Абсолютно да	78	26,62
Не знам / Не е приложимо	80	27,30

3.12. Училището помага ли на учениците, които са в риск да не преминат в следващия клас?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	21	7,17
По-скоро не	38	12,97
Понякога	18	6,14
По-скоро да	100	34,13
Абсолютно да	61	20,82
Не знам / Не е приложимо	55	18,77

3.13. Училището помага ли на учениците, които са изложени на риск от лошо представяне в училище (например, ниски оценки, образователни дефицити, често без домашни ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	8	2,73
По-скоро не	21	7,17
Понякога	31	10,58
По-скоро да	105	35,84
Абсолютно да	79	26,96
Не знам / Не е приложимо	49	16,72

3.14. Училището помага ли на учениците, които показват рискови поведения като употреба на алкохол, наркотици, пушене ...?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	13	4,44
По-скоро не	50	17,07
Понякога	31	10,58
По-скоро да	72	24,57
Абсолютно да	35	11,94
Не знам / Не е приложимо	92	31,40

3.15. Случва ли се в училището, момчетата или момичетата, принадлежащи към малцинство (етнически, религиозни, ...), да са дискриминирани или осмивани?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	54	18,43
По-скоро не	77	26,28

Понякога	29	9,90
По-скоро да	34	11,60
Абсолютно да	17	5,80
Не знам / Не е приложимо	82	27,99

3.16. Училището помага ли (или би ли помогнало) на учениците, които са дискриминирани или осмивани, защото принадлежат към някои малцинства (етнически, религиозни, ...)?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	13	5,41
По-скоро не	30	12,56
Понякога	16	5,23
По-скоро да	79	27,02
Абсолютно да	42	17,76
Не знам / Не е приложимо	94	32,02

3.17. Има ли в училище епизоди на агресия / насилие и тормоз?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	13	4,44
По-скоро не	67	22,87
Понякога	85	29,01
По-скоро да	48	16,38
Абсолютно да	25	8,53
Не знам / Не е приложимо	55	18,77



3.18. Училището помага ли (или би ли помогнало) на учениците, които са подлагани на агресия / насилие и тормоз?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	11	3,75
По-скоро не	20	6,83
Понякога	28	9,56
По-скоро да	103	35,15
Абсолютно да	79	26,96
Не знам / Не е приложимо	52	17,75

3.19. Смятате ли, че училището е място, където учениците могат да получат помощ в случай на нужда?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	3	1,02
По-скоро не	4	1,36
Понякога	43	14,68
По-скоро да	146	49,83
Абсолютно да	88	30,03
Не знам / Не е приложимо	9	3,08

3.20. Родителите на учениците участват ли в дейностите на училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	3	1,02
По-скоро не	4	1,36
Понякога	43	14,68
По-скоро да	146	49,83
Абсолютно да	88	30,03
Не знам / Не е приложимо	9	3,08

3.21. Училището отдава ли значение на теми като интеграция / толерантност и уважение към всички?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	4	1,36
По-скоро не	6	2,05
Понякога	27	9,22
По-скоро да	147	50,17
Абсолютно да	88	30,03
Не знам / Не е приложимо	21	7,17

2.3.4.4. Отношения на учениците в училище

4.1. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с директора на училището?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	4	1,36
По-скоро не	22	7,51
Понякога	15	5,12
По-скоро да	160	54,61
Абсолютно да	63	21,51
Не знам / Не е приложимо	29	9,89

4.2. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с администрацията и персонала по сигурността / обслужването?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	6	2,05
Понякога	12	4,10
По-скоро да	162	55,29
Абсолютно да	79	26,96
Не знам / Не е приложимо	34	11,60

4.3. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с техния класен ръководител?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	26	8,87
По-скоро да	115	39,25
Абсолютно да	152	51,88
Не знам / Не е приложимо	-	-



4.4. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с учителите?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	-	-
Понякога	54	18,43
По-скоро да	174	59,39
Абсолютно да	65	22,18
Не знам / Не е приложимо	-	-

4.5. Смятате ли, че учениците имат добри контакти с другите ученици?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	4	1,36
Понякога	33	11,26
По-скоро да	144	49,15
Абсолютно да	108	36,87
Не знам / Не е приложимо	4	1,36

4.6. Смятате ли, че учителят / учителите са справедливи с учениците?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	4	1,36
По-скоро не	15	5,12
Понякога	66	22,54
По-скоро да	148	50,51
Абсолютно да	56	19,11
Не знам / Не е приложимо	4	1,36

2.3.4.5. Лично мнение на родителите за училището

5.1. Вашето дете харесва ли училището си?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	4	1,36
По-скоро не	13	4,44
Понякога	26	8,87
По-скоро да	146	49,83
Абсолютно да	104	35,50
Не знам / Не е приложимо	-	-



5.2. По Ваше мнение, училището изпълнява ли задължението си да се грижи за Вашето дете?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	4	1,36
Понякога	25	8,53
По-скоро да	159	54,27
Абсолютно да	105	35,84
Не знам / Не е приложимо	-	-

5.3. Обучението и използваните методи в училището отговарят ли на Вашите очаквания?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	20	6,82
Понякога	44	15,02
По-скоро да	140	47,78
Абсолютно да	89	30,38
Не знам / Не е приложимо	-	-

5.4. Вашето дете с желание ли ходи на училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	4	1,36
По-скоро не	15	5,23
Понякога	31	10,65
По-скоро да	150	51,24
Абсолютно да	92	31,52
Не знам / Не е приложимо	-	-

5.5. Детето Ви чувства ли се безопасно в училище?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	5	1,71
По-скоро не	7	2,39
Понякога	7	2,39
По-скоро да	149	50,85
Абсолютно да	125	42,66
Не знам / Не е приложимо	-	-

5.6. Детето Ви сблъсква ли се с агресия от страна на съучениците и приятелите си?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	61	20,82
По-скоро не	86	29,35

Понякога	94	32,08
По-скоро да	27	9,22
Абсолютно да	17	5,80
Не знам / Не е приложимо	8	2,73

5.7. Училището отговаря ли на Вашите очаквания по отношение на развитие на интересите и жизнените умения на учениците?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	13	4,44
По-скоро не	42	14,33
Понякога	49	16,72
По-скоро да	156	53,24
Абсолютно да	33	11,27
Не знам / Не е приложимо	-	-

5.8. Доволни ли сте от Вашите контакти с класния ръководител?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	-	-
По-скоро не	6	2,05
Понякога	17	5,80
По-скоро да	117	39,93
Абсолютно да	153	52,22
Не знам / Не е приложимо	-	-

5.9. Доволни ли сте от Вашите контакти с другите учители?

Допълнителни коментари: не

Отговори	Брой	%
Абсолютно не	12	4,10
По-скоро не	15	5,12
Понякога	26	8,87
По-скоро да	146	49,83
Абсолютно да	86	29,35
Не знам / Не е приложимо	8	2,73

2.3.4.6. Стил на учене на учениците

6.1. Какъв стил на учене предпочита Вашето дете?

(1 – най-ниско, 5 – най-високо)

6.1.1. Той / тя учи наизуст, защото не разбира всичко

1	2	3	4	5	Не знам
96 (33%)	47 (16%)	73 (25%)	44 (15%)	18 (6%)	15 (5%)

6.1.2. Той / тя се стреми да разбере това, което учи

1	2	3	4	5	Не знам
15 (5%)	23 (8%)	70 (24%)	82 (28%)	97 (33%)	6 (2%)

6.1.3. Той / тя не учи изобщо, защото запомня всичко по време на часовете

1	2	3	4	5	Не знам
34 (12%)	62 (21%)	82 (28%)	59 (20%)	50 (17%)	6 (2%)

6.1.4. Той / тя се учи чрез проби и грешки

1	2	3	4	5	Не знам
29 (10%)	41 (14%)	97 (33%)	82 (28%)	38 (13%)	6 (2%)

6.1.5. Той / тя се учи чрез решаване на проблеми

1	2	3	4	5	Не знам
20 (7%)	33 (11%)	91 (31%)	82 (28%)	50 (17%)	17 (6%)

6.1.6. Той / тя се учи чрез подражание

1	2	3	4	5	Не знам
35 (12%)	37 (13%)	106 (36%)	59 (20%)	47 (16%)	9 (3%)

6.1.7. Той / тя предпочита други занимания вместо да учи

1	2	3	4	5	Не знам
29 (10%)	38 (13%)	103 (35%)	53 (18%)	38 (13%)	32 (11%)

6.2. Какви жизнени умения притежава Вашето дете? (1 – най-ниско, 5 – най-високо)

6.2.1. Вземане на решения и решаване на проблеми

1	2	3	4	5	Не знам
9 (3%)	26 (9%)	100 (34%)	94 (32%)	41 (14%)	23 (8%)

6.2.2. Творческо и критично мислене

1	2	3	4	5	Не знам
9 (3%)	20 (7%)	85 (29%)	100 (33%)	70 (24%)	12 (4%)

6.2.3. Ефективна комуникация и поддържане на добри междуличностни взаимоотношения

1	2	3	4	5	Не знам
12 (4%)	23 (8%)	88 (30%)	105 (36%)	44 (15%)	21 (7%)

6.2.4. Самопознание и съпричастност

1	2	3	4	5	Не знам
9 (3%)	23 (8%)	91 (31%)	108 (37%)	56 (19%)	6 (2%)

6.2.5. Справяне с емоциите и управление на стреса

1	2	3	4	5	Не знам
21 (7%)	44 (15%)	110 (38%)	91 (31%)	21 (7%)	6 (2%)

2.3.4.7. Общи заключения

1) Училището и училищната среда

По-голямата част от родителите считат района, в който се намира училището, по-скоро (54%) или абсолютно (31%) безопасен за децата си.

Повече от половината от родителите смятат, че няма риск за безопасността на учениците предвид състоянието на сградите (46% - "по-скоро не", 9% - "абсолютно не"). Положителните отговори съставляват от 27% от становищата (14% - "по-скоро да", 13% - "абсолютно да"), 15% от гласовете са за средната позиция - понякога. Резултатите показват, че делът на родителите, които не са доволни от нивото на безопасност на училищните сгради, е относително висок.

Напротив, мнозинството от родителите смятат, че условията в училището са удобни за учениците (56% - "по-скоро да", 36% - "абсолютно да"). Преобладаващото мнение сред родителите е, че учениците по-скоро (52%) или абсолютно (31%) получават учебни материали от училището.

Съществуващите възможности на учениците да правят опит и експерименти не са оценени достатъчно - 23% от родителите посочват, че учениците участват понякога в практически дейности и експерименти, а умереният положителен отговор "по-скоро" привлича 28% от мненията.

Мнозинството от родителите смятат, че училището осигурява пространство за извънкласни дейности на учениците, макар и в различна степен (49% - "по-скоро да", 25% - "абсолютно да"). Те също казват, че училището по-скоро (44%) или определено (32%) организира такива събития за учениците. Учениците са доволни от събитията - 43% от родителите смятат, че децата им по-скоро с желание участват в тях, 28% - абсолютно.

Както посочихме за останалите групи, участващи в проучването, мненията са разделени, когато става въпрос за присъствието на деца, принадлежащи към различна култура, поради реалната ситуация. Положителните отговори представляват 42% от мненията, където умереният положителен отговор преобладава, отрицателните отговори са 25%, средната позиция - 10%. Тук делът на тези, които посочват "Не знам / не е приложимо", е относително висок - 23%. Преобладаващото отношение към тази ситуация е позитивното, привличащо 47% от мненията (26% - "по-скоро да", 21% - "абсолютно да"). Отрицателните мнения са 14%, а средната позиция понякога - 16%.

Според родителите ,степената на подкрепа, предоставена от училището на учениците, изложени на риск да напуснат образованието си, е на средно ниво - 54% от становищата са положителни, като двете степени са с равни дялове (27%), 16% от отговорите са негативни, а 27% от родителите посочват "Не знам / не е приложимо".

Подобна е и позицията за подкрепа за учениците, които са изложени на риск да не преминат в следващия клас - 55% смятат, че по-скоро (34%) или абсолютно (21%) получават помощ, противоположните мнения достигат 20% и "не знам / не е приложимо" - 19%.

Подкрепата за учениците в случай на трудности с ученето се оценява по-добре от родителите. Преобладаващото мнение е, че този вид помощ е по-скоро (36%) или определено (27%) предоставена на учениците, отрицателните отговори са общо 10%, средната позиция - 11% и "Не знам / не е приложимо" - 17%.

По отношение на подкрепата в случай на рисково поведение най-висок дял (31%) получава отговорът "Не знам / не е приложимо", последван от "по-скоро да" (25%), отрицателните отговори са 18%, а "понякога" - 11%.

Що се отнася до съществуването на случаи на дискриминация на деца, принадлежащи към друга култура, отговорът "Не зная / не е приложимо" има най-голям дял (28%) сред всички варианти, последван от умерено отрицателно мнение (26%) и "абсолютно не" 18%. Родителите, които смятат, че такива случаи съществуват понякога, по-скоро или определено обхващат 28%, където "по-скоро да" (12%) преобладава.

Що се отнася до въпроса дали децата, които са обект на дискриминация, получават помощ в училище, отново най-голям дял (32%) от всички варианти има отговора "Не знам / не е приложимо". Останалата част от родителите се разпределят между тези, които смятат, че училището осигурява подкрепа на жертвите на дискриминация 45% (27% - "по-скоро да", 18% - "абсолютно да"), а обратното мнение привлича 18% от отговорите (13% - "по-скоро не", 5% - "абсолютно не").

За съществуването на епизоди на агресия в училище средната позиция „понякога“ е с най-висок дял сред всички възможни отговори (29%). Родителите, които споделят мнението, че такива случаи по-скоро или определено се възникват, съставляват 25% (16% - "по-скоро да", 9% - "абсолютно да"). Обратното мнение се споделя от 27% (23% - "по-скоро не", 4% - "абсолютно не"). Отговорът "Не зная / не е приложимо" е посочен от 19% от родителите. Тези резултати предполагат, че нивото на агресия и насилието може да е различно в различните училища.

Мнението на родителите за подкрепата, предоставяна на жертвите на агресия, е положително. 62% от тях смятат, че училището по-скоро (35%) или определено (27%) помага на учениците, като негативните мнения са общо 11%. Делът на отговора "Не знам / не е приложимо" е сравнително висок.

Преобладаващата част от родителите изразяват доверие в способността на училището да оказва помощ на учениците. 80% от тях считат училището за място, където ученикът може да получи помощ, ако е необходимо (50% - "по-скоро да", 30% - "абсолютно да"), средната позиция привлича 15% от гласовете.

Родителите по-скоро (50%) или определено (30%) участват в дейностите на училището.

Според родителите, училището по-скоро (50%) или абсолютно (30%) отдава значение на темите за интеграция, толерантност и уважение към всички.

2) Отношения на учениците в училище

Резултатите дават основание да се заключи, че преобладаващата част от родителите оценяват отношенията на учениците с всички групи, които комуникират в училище като добри, макар и в различна степен:

- Ръководството на училището (55% - "абсолютно да", 22% – "по-скоро да");
- Администрацията на училището и останалия персонал (55% - "абсолютно да", 27 – "по-скоро да");
- С класния ръководител (52% - "абсолютно да", 39 – "по-скоро да");
- С другите учители (59% – "по-скоро да"; 22% - "абсолютно да");
- С другите ученици (49% – "по-скоро да"; 37% - "абсолютно да").

Освен това, родителите са доволни от начина, по който учителите се държат с техните деца. 70% от тях изразяват мнението, че учителите по-скоро (51%) или определено (19%) са честни с учениците. Въпреки това делът на родителите, които смятат, че това се случва само понякога, е относително висок (23%).

3) Лично мнение на родителите за училището

Родителите смятат, че децата им по-скоро (50%) или определено (36%), харесват училището. Те също така оценяват високо грижите, предоставени от училището на учениците (54% - "по-скоро да", 36% - "абсолютно да"). Очакванията на родителите от училището по отношение на методите на обучение са по-скоро (48%) или определено (30%) оправдани.

Децата по-скоро (51%) или определено (32%) желаят да ходят на училище и се чувстват по-скоро (51%) или абсолютно (43%) безопасни там, според родителите си.

По отношение на случаите на агресия от съученици и приятели мнението е различно. 51% от родителите заявяват, че техните деца не са били подложени на агресия (30% - "по-скоро не", 21% - "абсолютно не"), 15% казват, че техните деца по-скоро или определено са преживели агресивни действия от съученици и приятели. Делът на родителите, които декларират, че подобни епизоди се случват понякога (32%), е доста висок.

Когато става въпрос за развиване на интересите и житейските умения на учениците, 53% от родителите заявяват, че училището отговаря на техните очаквания, следвани от тези, които отбелязват средната позиция - понякога (17%). Само 11% от родителите са абсолютно удовлетворени в това отношение. Резултатите показват, че тази област от дейността на училището се нуждае от подобрение.

Преобладаващата част от родителите са абсолютно (52%) или по-скоро (40%) доволни от контактите си с класния ръководител. Макар и добре, контактите им с другите учители не бяха толкова високо оценени: "доста добри" получиха 50%, "абсолютно добре" - 29% от отговорите.

4) Стил на учене на учениците

Резултатите за преобладаващите нива в стиловете на обучение на учениците според мнението на техните родители са както следва:

- Те учат наизуст, защото не разбират всичко - ниво 1 (33%), ниво 3 (25%);
- Те учат чрез разбиране - ниво 5 (33%), ниво 4 (28%);
- Те не учат изобщо, защото запомнят всичко от часовете - ниво 3 (28%), ниво 2 (20%), ниво 4 (20%);
- Те учат чрез проби и грешки - ниво 3 (33%), ниво 4 (28%);
- Те учат чрез решаване на проблемите – ниво 3 (31%), ниво 4 (28%);
- Те учат чрез имитиране - ниво 3 (36%), ниво 4 (20%),
- Те предпочитат други дейности пред ученето – ниво 3 (35%).

Резултатите, представени по-горе, показват, че родителите смятат, че учениците се опитват и успяват много повече, когато учат с разбиране. Учениците използват ученето чрез проби и грешки, решават проблеми и имитират в сравнително еднаква степен.

Резултатите от оценката на родителите за развитието на жизнените умения на учениците са, както следва:

- Вземане на решения и решаване на проблеми - ниво 3 (34%), ниво 4 (32%);
- Творческо и критично мислене - ниво 4 (33%), ниво 3 (29%);
- Ефективна комуникация и поддържане на добри междуличностни отношения - ниво 4 (36%), ниво 4 (30%);

- Самосъзнание и съпричастност - ниво 4 (37%), ниво 3 (31%);
- Справяне с емоциите и управление на стреса - ниво 4 (37%), ниво 3 (31%).

Родителите оценяват високо развитието на всички жизнени умения на своите деца (ниво 4 преобладава, макар и не много над ниво 3, като ниските нива не са посочени), само вземането на решения и решаването на проблеми е малко по-ниско. В сравнение с оценката на учителите, родителите дават по-висок дял от гласовете за ниво 4 отколкото учителите, с изключение на ефективната комуникация и поддържането на добри междуличностни отношения.

3. Общи заключения и обобщение на изследването

Общо 593 ученици от начални и средни училища над 10-годишна възраст и 23 класа ученици на възраст 6-10 години от I-IV клас (480 ученици), 214 учители в училищата и 293 родители на ученици са включени в проучването. Групата на респондентите включва училища от 6 региона на страната, 2 от които са сред първите с най-голям дял от преждевременно напускащите училище. Избраните училища са в големи и малки градове, включително в селските райони. Така бяха осигурени условия за събиране на достоверна информация за положението на учениците в училището.

Резултатите, представени в предишните раздели на доклада, дават основание да се направят следните основни заключения.

Учениците се чувстват сигурни както по отношение на местоположението на училището, така и в училището. Подобно е мнението на учителите и родителите. Само в групата на родителите делът на тези, които не са доволни от нивото на безопасност на училищните сгради, е относително висок (27%). Условията, осигурени от училището според всички групи, са добри - сградите са удобни, има достатъчно място за извънкласни дейности, учениците разполагат с необходимите учебни материали. Един от проблемите, идентифициран от всички групи - възможностите, които се предоставят на учениците за практическа дейност и провеждане на експерименти не са достатъчни. Групата на учениците е най-критична в това отношение. Усещането за принадлежност към училището не е обичайно за повечето ученици. Те понякога или по-скоро обичат училището си. Също така делът на учениците, които смятат, че отношението на училището понякога, по-скоро и определено е сурово, се нуждае от внимание. Тези резултати отразяват отношението на учениците към училището и очертават ситуация, свързана с феномена на ранното напускане на училище, която се нуждае от по-големи усилия за прилагане на подходи и методи за постигане на съществено подобрене. Друга област, която се нуждае от внимание, е предотвратяването на агресията и насилието, като се има предвид мнението на повечето ученици за съществуването на такива епизоди (делът на тези, които казват, че няма такива епизоди е доста нисък). Мнението на учителите и родителите е, че нивото на агресия е по-ниско. Имайки предвид факта, че в някои училища има ученици от основните малцинствени групи (роми и турци), докато в други - не, в зависимост от региона резултатите, показващи относително ниско ниво на приемане на представители на друга култура в училищната общност, повдигат опасения. Това изисква целенасочени и адекватни действия за подобряване на отношението на учениците към представители на други култури. Всички резултати, свързани с помощта и подкрепата, предоставена на учениците от училището в различни ситуации, представени в предходните раздели, дават основание да се заключи, че действията в тази област трябва да бъдат засилени, подкрепата трябва да се предоставя редовно със специален фокус върху предотвратяване на ситуации, наличната помощ и осигуряването ѝ да има по-голяма видимост за учениците. Добри предпоставки за това съществуват, като се има предвид високото ниво на доверие, изразено от учениците в потенциала на училището да им помогне, когато е необходимо.

По отношение на взаимоотношенията между учениците и всички групи от училищния персонал са относително добри и положителни. Трябва да се отбележи, че учениците оценяват особено положително контактите си с класните ръководители. Положително становище за тези взаимоотношения е предоставено и от другите групи, участващи в проучването. Повечето от учениците смятат, че учителите ги третира по-скоро, понякога или напълно справедливо, докато родителите заявяват по-положителна позиция. Връзките с връстниците също са добри. Резултатите относно атмосферата в класната стая обаче очертават необходимостта от оказване на помощ на учениците за поддържане на по-приятелски и подкрепящи взаимоотношения.

Резултатите, свързани с комфорта на учениците в училище, дава основание да се заключи, че мнозинството се чувства удобно в училище и не преживява неудобство поради някоя от причините, посочени във въпросника. За бъдещата работа с учениците е необходимо да се има предвид, че уврежданията и разстройствата, начинът на учене, физическите характеристики и акцентът или езикът са посочени от относително висок брой ученици като причини за дискомфорт в училище. Някои ученици допълнително споделят, че са били подигравани за такива физически характеристики като ръст и бързина. Очевидно е, че дискутираната област се нуждае от подобрене, особено от приемането на различното, зачитайки индивидуалното достойнство.

Друг важен резултат от изследването е, че ученето е по-скоро или абсолютно важно за учениците. Това обаче не е толкова важно за техните връстници. В контекста на обявеното високо лично значение на ученето, нивото на самомобилизация за учене не е достатъчно високо. Нещо повече, не всички ученици са достатъчно активни да инвестират усилия в разбирането на проблемите, дискутирани в училище. Интересът към придобиването на по-задълбочени знания към предоставеното в училище също е нисък. Учениците нямат чувството, че от тях се очаква много, както от страна на родителите, така и от страна на учителите. В същото време, когато имат нужда от помощ, за да преодолеят трудностите при ученето се доверяват най-много на майките и учителите си. Резултатите показват, че лицата, на които разчитат, са предимно от семейството и роднините им, което дава основание да се обобщи, че учениците приемат близката си среда като много подкрепяща.

По отношение на стиловете на учене има различия между групите. Ученето наизуст, защото не разбират всичко се използва повече от по-възрастните ученици, отколкото от по-младите. Учението с разбиране се прилага от двете групи ученици, като родителите мислят, че този стил е по-често използван отколкото учениците и учителите си мислят. Ученето чрез решаване на проблеми не се използва често от по-възрастните ученици, както по-младите ученици правят според учителите. Родителите също смятат, че този стил не се прилага често. Имитацията е по-обичайна за по-младите ученици според техните учители, отколкото за по-възрастните ученици. Родителите смятат, че имитацията се използва на по-високо ниво, отколкото декларират възрастните ученици. Двете групи ученици по-скоро предпочитат други дейности, отколкото учене. За родителите това е вярно до известна степен.

По отношение на развитието на жизнените умения, учениците оценяват високо своите умения, особено при вземането на решения и решаването на проблеми. В оценката на учителите ниво

3 преобладава в оценката на всички жизнено умения на най-малките ученици, с изключение на творческото и критично мислене, за което ниво 4 е с най-голям дял. Най-висока е оценката на уменията на учениците за ефективна комуникация. Родителите оценяват високо развитието на всички житейски умения, като само вземането на решения и решаването на проблеми е малко по-ниско.

Учениците, които имат планове за бъдещето и ги споделят, представляват повече от половината от групата. Сред тях мнозинството има само обща представа за своето бъдеще, свързана главно с намерението да се започне работа след завършване на училище, да се печелят пари, да се продължи да се учи, да се помага на други хора, да имат добра и добре платена работа, да се стартира собствен бизнес, да учат в университет, да правят нещо, което им харесва и носи печалба. Останалата част свързва бъдещето си с практикуването на определена професия. Учениците, които споделят плановете си за бъдещето, могат да определят своите силни и слаби страни. Важно е да се отбележи, че групите ученици, които изобщо нямат или имат твърде обща представа и не знаят своите силни страни, са големи. Тези резултати показват ясна нужда от работа с учениците по отношение на самоосъзнаването и планирането на кариерата, което ще допринесе за интегрирането на обучението в жизнената стратегия на учениците.

Повечето от учениците са щастливи да бъдат в група с връстници. Трябва да се отбележи, че онези, които понякога се чувстват добре заедно със своите връстници, представляват относително висок дял, който е свързан с резултатите за атмосферата в класната стая. Намерението да бъдат лидери на групата не е популярно сред учениците. Интересът към дейностите на групата и сътрудничеството с другите е на средно ниво. Повечето от учениците участват активно в игрите.

Удовлетворението от работата в групи е на средно ниво. Повечето от учениците са отворени за контакти с възрастни. Спазването на социалните правила е на добро ниво, но една трета от учениците не спазват правилата или ги уважават понякога. Това може да е една от причините за резултатите относно груповата работа, описани по-горе. Повечето от учениците изграждат лесно контакти с връстници. В същото време нивото на активност при започване на разговор и приканването на връстниците да играят заедно е средно. Индивидуалната активност в подпомагането и окуражаването на връстниците е по-висока. Нивото на осъзнаване на техните права не е високо сред учениците, но декларираното уважение към правата и свободите на другите хора е значително по-високо. Учениците не са много склонни да споделят мнението си за важни за тях въпроси, което предполага, че не е достатъчно развита асертивността им. Това е област, която се нуждае от усъвършенстване, което се потвърждава и от резултатите, относно това да се отговори с "не" на приятели, когато те ги принуждават да направят нещо, което не им харесва - малко повече от половината от учениците са в състояние да го направят, макар и в различна степен.

Повече от половината от учениците обикновено са в добро настроение, могат да покажат своето благополучие, както и да разбират чувствата на другите хора. Но делът на тези, които понякога изпитват добро настроение и разбират чувствата на другите, е доста висок. Учениците

често изпитват трудности да разбират и обясняват как се чувстват в конкретен момент, да разбират причините за гневността си. Учениците се интересуват от чувствата на своите приятели, както и от причините, които ги карат да бъдат разстроени. Въпреки това уменията за разпознаване на чувствата на другите хора не са добре развити. Тези резултати определено показват, че е необходима сериозна работа с учениците за развитието на тяхната емоционална интелигентност.

Повечето ученици избягват конфликтите. Не всички се опитват да се справят с конфликтите по мирен начин. В същото време повечето ученици заявяват, че не са агресивни в конфликтни ситуации. В конфликтни ситуации повечето ученици не се ядосват лесно и ги избягват. Работата с учениците за справяне с конфликтите със сигурност е необходима.

Взаимоотношенията между учителите и родителите са добри, според мнението на двете групи. Родителите са доволни от грижата за децата си и от нивото на обучение в училището. Участието на родителите в дейностите на училището не е достатъчно, като се има предвид мнението на учениците.